

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
W GDYNI**

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
MIASTA GDYNI
ZA ROK 2022**

SPIS TREŚCI

I.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA SANITARNEGO W GDYNI W 2021 R.	3
II.	UDZIAŁ PRACOWNIKÓW POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ W GDYNI W REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU ZDROWIA PUBLICZNEGO W 2022 R.	4
II.1	SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH NA TERENIE MIASTA GDYNI. OCENA DZIAŁALNOŚCI PODMIOTÓW LECZNICZYCH.	4
II.2	PROMOCJA ZDROWIA, PROGRAMY PROZDROWOTNE	24
II.3	BEZPIECZEŃSTWO ZDROWOTNE WODY, OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, ŚRODKI TRANSPORTU.	26
II.4	NADZÓR NAD OBIEKTAMI PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOSCIĄ, MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ.	37
II.5	PLACÓWKI OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZE	48
II.6	WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA PRACY. CHOROBY ZAWODOWE	52
II.6.1	ŚRODKI ZASTĘPCZE I NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE	55
II.7	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	57
II.8	ODDZIAŁ LABORATORYJNY	59

WSTĘP

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni przedstawia informację na temat stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Gdyni za 2022 rok.

Początek roku 2022 rozpoczął się pod hasłem walki z pandemią. Szczególnie w I kwartale liczba zachorowań utrzymywała się na wysokim poziomie. W późniejszych miesiącach odnotowano spadek zakażeń.

Głównym kierunkiem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni było zapobieganie, zwalczanie oraz minimalizacja skutków COVID-19, oraz innych chorób zakaźnych i zawodowych. Działanie to realizowano poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego.

Podczas wykonywanych czynności kontrolnych pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni dokonywali analizy, oceniając ryzyko zagrożenia zdrowia i życia, promowali zdrowy styl życia oraz monitorowali, czy przestrzegane są przepisy Ustawy z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Prowadzili nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, a także nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, detergentami, produktami biobójczymi oraz produktami kosmetycznymi. Sprawdzano jak realizowany był Program Szczepień Ochronnych oraz dystrybucja szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych.

W związku ze wzmożoną migracją ludności, spowodowaną konfliktem zbrojnym na Ukrainie, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni monitorowali sytuację epidemiologiczną w mieście. Nadzorem sanitarnym objęto punkty pobytowe dla uchodźców, którzy przybyli do Gdyni. Podejmowano stosowne działania edukacyjne poprzez udostępnianie materiałów oświatowo-zdrowotnych w języku ukraińskim.

I. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA SANITARNEGO W GDYNI W 2021 R.

Tabela nr 1. Działalność kontrolno-represyjna

L.p.	Wyszczególnienie	2022 r
1.	Liczba kontroli / wizytacji	24227
2.	Liczba nałożonych mandatów karnych	301
3.	Łączna kwota mandatów (w zł)	95450
4.	Liczba wydanych decyzji merytorycznych	728
5.	Liczba decyzji ustalające opłatę za wykonane czynności kontrolne	606
6.	Liczba wydanych postanowień	89
7.	Liczba skierowanych wniosków o ukaranie	7
8.	Liczba prowadzonych spraw w zakresie chorób zawodowych	12
9.	Liczba zajętych stanowisk w zakresie nadzoru zapobiegawczego	221
10.	Liczba pobranych próbek	653
11.	Liczba wykonanych badań przez Oddział Laboratoryjny ogółem (w tym na zlecenie)	68922
a)	Sekcja Badań Wody (w tym na zlecenie)	2822
b)	Sekcja Diagnostyki Mikrobiologicznej (w tym na zlecenie)	66100

II. UDZIAŁ PRACOWNIKÓW POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ W GDYNI W REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU ZDROWIA PUBLICZNEGO W 2022 R.

II.1 SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH NA TERENIE MIASTA GDYNI. OCENA DZIAŁALNOŚCI PODMIOTÓW LECZNICZYCH.

Pracownicy Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Gdyni prowadzili nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych i dystrybucją szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). Sprawowali nadzór nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS niepożądanych odczynów poszczepiennych. Prowadzili bieżącą działalność przeciwepidemiczną oraz nadzór epidemiologiczny w zakresie zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* (Dz. U. 2022 r. poz. 1657 ze zm.). Monitorowali sytuację epidemiologiczną w zakresie zakażeń i chorób zakaźnych, prowadzono rejestry zakażeń i chorób zakaźnych. Współpracowano z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych przy monitorowaniu ognisk zakażeń szpitalnych, czynników alarmowych oraz koordynowano działania przeciwepidemiczne w celu zwalczania ognisk przenoszonych drogą pokarmową, oddechową, kontaktową w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Realizowano działania związane z zapobieganiem, zwalczaniem oraz minimalizowaniem skutków COVID-19. Prowadzono nadzór nad warunkami hospitalizacji, w tym izolacji, osób zakażonych lub skolonizowanych biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi o szczególnej zjadliwości lub oporności (czynnikami alarmowymi), z uwzględnieniem zapewnienia odpowiednich pomieszczeń, warunków ogólnotechnicznych i środków ochrony osobistej dla personelu oraz procedur służących zapewnieniu bezpieczeństwa personelowi i innym pacjentom. Nadzorowano postępowanie z odpadami medycznymi w miejscach ich powstawania.

Jednym z celów ochrony zdrowia publicznego w obecnej sytuacji epidemiologicznej jest edukacja społeczeństwa w temacie zdrowia, w szczególności szczepień ochronnych. Dezinformacja medialna dotycząca COVID-19 (zwana często „infodemią”) rozprzestrzeniana za pomocą mediów społecznościowych przyczyniła się do ignorowania oficjalnych porad zdrowotnych. Powodowała skłonność do podejmowania ryzyka, co mogło zaszkodzić zdrowiu. Prowadziła do braku zaufania społeczeństwa do organów zajmujących się ochroną zdrowia i osłabiała reakcję w zakresie zdrowia publicznego.

Najważniejszym celem pracowników Inspekcji Sanitarnej było zmniejszenie liczby ciężkich przypadków COVID-19 i zgonów związanych z zakażeniem poprzez między innymi promowanie szczepień ochronnych przeciwko COVID-19. Podczas przeprowadzanych wywiadów epidemiologicznych z osobą, u której stwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2, przekazywano w sposób jasny, rzetelne informacje na temat SARS-COV-2.

Wybuch wojny w Ukrainie w lutym 2022 r. spowodował napływ fali uchodźców do naszego kraju, a to wiązało się z koniecznością podjęcia zintensyfikowanych działań mających na celu zapewnienie dostępu do właściwej opieki zdrowotnej. W związku z tym Sekcja Epidemiologii prowadziła nadzór nad zapewnieniem ciągłości rutynowych szczepień ochronnych i eliminacją luk w historii szczepień. Pracownicy Sekcji Epidemiologii sporządzali cotygodniowe raporty dotyczące stanu zaszczepienia wśród uchodźców, w tym: rodzaj szczepienia i liczbę wykorzystanych dawek. Ponadto prowadzony był bieżący nadzór nad czynnikami etiologicznymi/chorobami zakaźnymi dot. uchodźców. Uzyskane informacje przekazywane były do WSSE w Gdańsku (zamieszczano w tabeli online). Należy zaznaczyć, iż w 2022 r. nie odnotowano gwałtownego wzrostu występowania chorób zakaźnych na terenie Gdyni w związku z napływem obywateli Ukrainy.

Każdy przypadek podejrzenia zdarzenia stanowiącego zagrożenie dla zdrowia publicznego w związku z rozprzestrzenianiem się chorób szczególnie niebezpiecznych i wysoce zakaźnych, w tym choroby COVID-19, zgłaszano do Krajowego Punktu Centralnego ds. Międzynarodowych Przepisów Zdrowotnych.

Prowadzone są rejestry zachorowań na choroby zakaźne, rejestry zgonów z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej, rejestry podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne oraz rejestry dodatnich wyników badań laboratoryjnych. Na ich podstawie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny dokonuje oceny sytuacji epidemiologicznej na terenie miasta Gdyni.

Jednym z istotnych elementów pracy tej sekcji jest nadzór nad realizacją szczepień ochronnych oraz dystrybucją preparatów szczepionkowych. Wobec osób uchylających się od szczepień, PPIS w Gdyni prowadził postępowanie administracyjne, które miało na celu wyegzekwowanie wykonania tego obowiązku. Ponadto był prowadzony nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w obiektach wykonujących stacjonarne całodobowe świadczenia zdrowotne, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz w obiektach, w których wykonywane są działalności w zakresie zawodowych praktyk lekarskich i pielęgniarstwa. W 2022 roku w związku z pandemią SARS-CoV-2 nadzór ten został ograniczony.

Tabela: Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w Gdyni w latach 2012–2022

I.p.	Jednostka chorobowa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	AIDS	-	1	1	0	0	1	2	0	1	1
2	Zakażenia HIV	-	9	10	10	13	11	26	14	18	40
3	Dur brzuszny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Dury rzekome ABC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Salmonelozy	47	43	36	103	39	29	20	11	44	33
6	Czerwonka bakteryjna	0	0	0	0	0	3	0	0	1	0
7	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe -ogółem	19	195	369	220	146	90	82	77	55	111
8	w tym kamylobakteriozy	0	0	0	1	2	5	2	1	1	2
9	Jersiniozy	1	0	1	1	3	1	3	1	1	3
10	Wirusowe zakażenia jelitowe	284	580	548	308	452	415	419	153	247	602
11	w tym rotawirusowe	126	338	332	129	270	167	175	70	71	376
12	Biegunka u dzieci do lat dwóch	59	61	148	132	108	116	118	56	70	79
13	Krztusiec	18	9	30	16	11	6	6	4	0	4
14	Tężec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Odra	0	0	0	0	0	2	16	0	0	1
16	Różyczka	143	21	3	3	2	2	0	0	0	0
17	Ospa wietrzna	611	1478	1576	683	1032	894	1133	343	228	621
18	Nagminne zapalenie przyusznic	20	29	29	17	19	14	9	4	3	10
19	Nagminne porażenia dziecięce - poszczeniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	17	1	4	5	8	11	3	0	0	0
21	Wirusowe zapalenie mózgu (inne niż przenoszone przez kleszcze)	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0
22	Zap. mózgu przenoszone przez kleszcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Inwazyjna choroba meningokokowa	4	1	3	0	3	1	1	1	0	1
24	w tym ZOMR i/lub mózgu meningokokowe	2	0	2	0	1	1	1	1	0	1
25	Inwazyjna choroba wywołana przez Haemophilus influenzae	0	1	1	3	3	1	0	2	1	3
26	W tym ZOMR i/lub mózgu wywołane przez Haemophilus influenzae	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Gdyni w 2022 r.

27	Inwazyjna choroba pneumokokowa	3	10	25	20	16	33	22	13	3	17
28	w tym ZOMR i/lub mózgu pneumokokowe	1	2	5	2	1	3	2	0	1	3
29	ZOMR i/lub mózgu – inne bakteryjne lub o nieustalonej etiologii	7	1	1	6	0	2	1	0	0	0
30	Wirusowe Zapalenie Wątroby typ A	0	3	0	0	18	4	0	0	1	1
31	Wirusowe Zapalenie Wątroby typ B	1	18	29	48	48	26	22	5	0	27
32	Wirusowe Zapalenie Wątroby typ C	9	30	12	27	12	11	8	0	0	8
33	Włośnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Bakteryjne zatrucia pokarmowe - ogółem	46	45	35	105	45	38	29	11	45	36
35	w tym salmonellozowe	46	43	35	102	39	29	20	11	44	32
36	gronkowcowe	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
37	Jad kiełbasiany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Clostridium perfringens	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Borelioza z Lyme	41	57	65	84	86	55	89	7	5	108
40	Grypa i podejrzenia grypy - ogółem	26	27	0	23	15	15	30	29	0	2
41	Wścieklizna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę	72	43	52	46	39	34	47	26	11	46
43	Choroba Creutzfeldta Jakoba	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	0	0	0	0	0	0	0	9393	22886	20526
45	Gruźlica	41	28	38	21	19	40	28	22	17	21

Z powyższych danych wynika, że najczęściej raportowaną jednostką chorobową w latach 2020, 2021 i 2022 były zachorowania na COVID-19. W porównaniu do 2021 r. odnotowano wzrost zachorowań na inne choroby zakaźne jak: na ospę wietrzną, wirusowe i bakteryjne zakażenie jelit, boreliozę, inwazyjną chorobę pneumokokową oraz wirusowe zapalenie wątroby typu B. Od 2014 r. sukcesywnie wzrasta liczba osób zakażona wirusem HIV (nowe przypadki).

Dane epidemiologiczne wybranych chorób zakaźnych

COVID-19 pandemia koronawirusa trwa już trzy lata, w tym czasie pojawiło się wiele odmian wirusa, w 2022 r. mieliśmy do czynienia głównie z podwariantami wariantu Omikron. Jest to łagodniejszy wariant wirusa SARS-CoV-2, który rzadziej powoduje ciężką chorobę, nie oznacza to jednak, że Omikron jest całkowicie niegroźny, ciągle może wywołać ciężką i śmiertelną chorobę u osób bardziej wrażliwych oraz tych, którzy nie mieli jeszcze kontaktu z wirusem lub mieli ten kontakt dawno.

Podczas obecnej epidemii rezerwuar stanowią zakażeni ludzie. Wirus przenosi się drogą wziewną: przede wszystkim kropelkową oraz drogą kontaktową.

Obraz kliniczny i przebieg COVID-19 :

1. zakażenie bezobjawowe;
2. zakażenie objawowe (przebieg niepowikłany zapaleniem płuc) – podwyższenie lub obniżenie temperatury ciała, kaszel, ból gardła, nieżyt nosa, złe samopoczucie, ból głowy, ból mięśni, biegunka, zapalenie spojówek, zaburzenia węchu i smaku (niekiedy jedyny objaw zakażenia), osutka; u osób starszych lub z niedoborem odporności objawy mogą być nietypowe;
3. zapalenie płuc o łagodnym przebiegu;
4. zapalenie płuc o ciężkim przebiegu;
5. ARDS;
6. sepsa i wstrząs septyczny.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Gdyni w 2022 r.

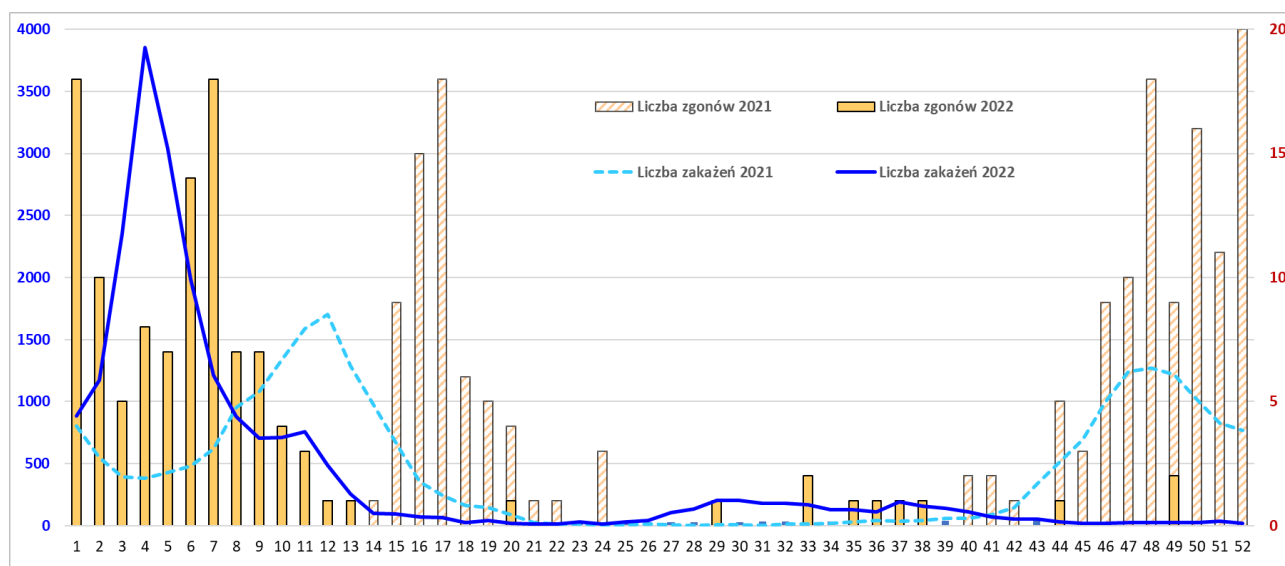
Ryzyko ciężkiego zespołu chorobowego i zgonu wyraźnie koreluje z wiekiem, około 10-15% pacjentów z potwierdzonym zakażeniem ma przebieg ciężki, najwyższe ryzyko zgonu występuje powyżej 70 roku życia (ok. 10-15%). Dodatkowe czynniki ryzyka ciężkiego przebiegu to oprócz wieku (ponad 50 lat), przewlekłe schorzenia płuc, układu krążenia oraz metaboliczne (np. cukrzyca).

Podjęmowane działania:

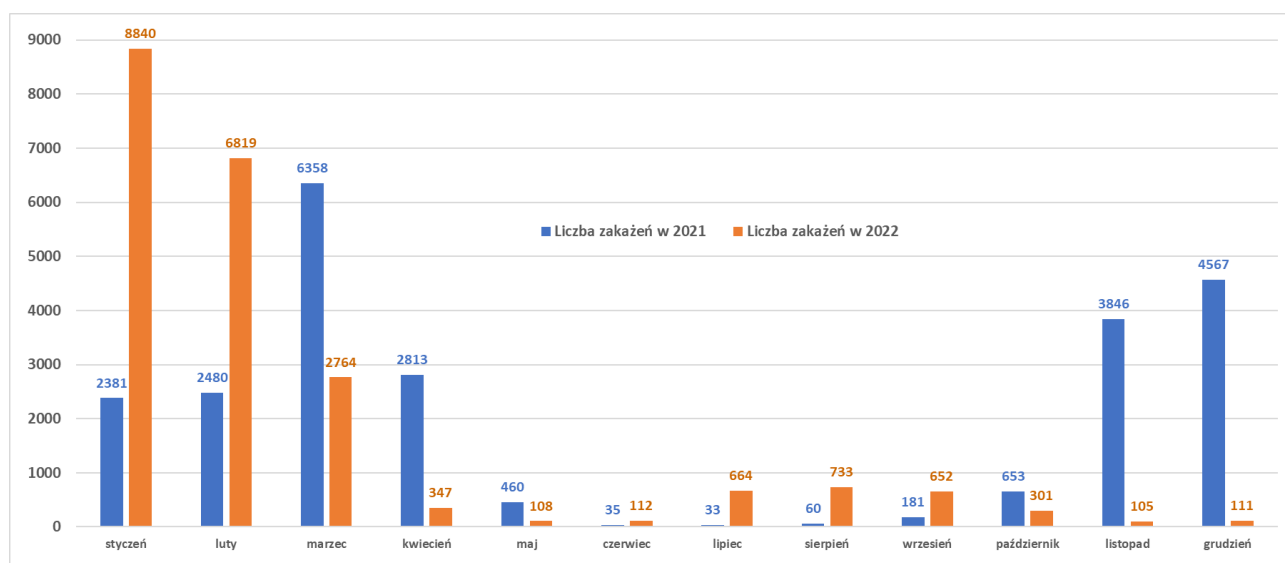
W celu zapobieżenia szerzeniu się zakażeń SARS-CoV-2 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni propagował zachowania mające na celu przecięcie dróg szerzenia zakażenia tj.: noszenie maseczek, ograniczenie zgromadzeń, utrzymywanie dystansu, higienę rąk. Pracownicy PSSE w Gdyni monitorowali i opracowywali ogniska epidemiologiczne szczególnie ogniska występujące w placówkach oświatowo-wychowawczych i placówkach zapewniających całodobową opiekę.

Dzięki działającemu do końca marca 2022 r. Centrum testowemu COVID-19 drive-thru, który zlokalizowany był przy UCMMIT pracownicy PSSE w Gdyni w uzasadnionych przypadkach mogli zlecać pobieranie wymazów od osób podejrzanych o zakażenie SARS-CoV-2.

Wykres – liczba zakażeń i zgonów mieszkańców Gdyni w przebiegu COVID-19 w okresach tygodniowych (porównanie roku 2021 i 2022).

Wykres – liczba przypadków COVID-19 wśród mieszkańców Gdyni w okresach miesięcznych (porównanie roku 2021 i 2022).

Małpia ospa

Małpia ospa to znana od lat odzwierzęca choroba wirusowa, zwykle o łagodnym przebiegu, która może przenosić się także z człowieka na człowieka. Mimo, że większość przypadków choroby występuje w Afryce, w ostatnich miesiącach obserwuje się wiele zachorowań na małpią ospę w krajach, w których dotychczas ona nie występowała. Choroba występuje endemicznie (lokalnie) w 9 krajach afrykańskich.

Do zakażenia dochodzi najczęściej poprzez bezpośredni kontakt z zakażonymi zwierzętami poprzez ich krew lub płyny ustrojowe (głównie są to: wiewiórki, króliki, ale również zakażone myszy czy szczury), albo w wyniku pogryzienia przez zakażone zwierzę. W Europie przenoszenie MPXV tą drogą nie występuje. Według informacji przekazywanych przez CDC w obecnie występującej epidemii w Europie zakażenie przenosi się przede wszystkim wśród osób mających wielu partnerów seksualnych, w tym w grupie mężczyzn mających kontakty seksualne z mężczyznami (tzw. MSM), jednak nie ma dowodów, aby wirus przenosił się drogą kontaktów seksualnych. Zakażenia te wiążą się najprawdopodobniej z ekspozycją na zmiany skórne chorego podczas stosunków seksualnych.

Na terenie Gdyni pierwszy przypadek zachorowania zarejestrowano w sierpniu 2022 r. W sumie w 2022 r. zgłoszono 2 przypadki zachorowania na małpią ospę, w tym jeden potwierdzony badaniem PCR wykonanym w PZH, drugi zarejestrowano jako przypadek możliwy ponieważ spełniał wyłącznie kryteria kliniczne i epidemiologiczne, nie był potwierdzony badaniem PCR. Oba zachorowania dotyczyły MSM. Osobom chorym PPIS w Gdyni wydał decyzję nakazującą poddanie się obowiązkowej izolacji odbywanej w warunkach domowych.

Okres inkubacji małpiej ospy, czyli od momentu zakażenia do pojawienia się objawów, wynosi od 5 do 21 dni.

Początkowe objawy choroby:

- wysoka gorączka, powyżej 38,5°C,
- uogólnione lub miejscowe powiększenie węzłów chłonnych (w odróżnieniu od ospy wietrznej),
- ból głowy,
- ból pleców,
- znaczne osłabienie.

Dalsze objawy, odsunięte w czasie:

Po 1-3 dniach u pacjenta rozwija się wysypka (w kolejności: plamki, grudki, pęcherzyki, krosty, strupki).

- Wysypka zazwyczaj zaczyna się na twarzy i następnie rozprzestrzenia się na inne części ciała.
- W czasie wystąpienia wysypki osoba chora jest zakaźna.
- Wysypka utrzymuje się przez 2-4 tygodni.
- Blizny po odpadnięciu strupów na skutek wysypki są bardzo głębokie, ale zanikają w okresie 1-4 lat.

Profilaktyka małpiej ospy:

Osoby zakażone małpią ospą powinny pozostać w izolacji aż do przyschnięcia zmian skórnych i odpadnięcia strupów. Chorzy powinni unikać bliskiego kontaktu z innymi osobami oraz ze zwierzętami. Zaleca się również powstrzymanie się od aktywności seksualnej i bliskiego kontaktu fizycznego do czasu zaschnięcia zmian skórnych i odpadnięcia strupów. Wirus małpiej ospy może utrzymywać się w środowisku i przez długi czas zachowywać zdolność do zakażenia. Aby zmniejszyć ryzyko transmisji, należy unikać nie tylko bezpośredniego kontaktu z osobami chorymi, ale także z przedmiotami, z którymi osoby zakażone miały kontakt (ubrania, pościel, ręczniki, sztućce, talerze, szklanki). Zaleca się dokładne mycie oraz dezynfekcję rąk, a także zasłanianie ust podczas kaszlu i kichania.

Choroby wieku dziecięcego

Większość chorób wieku dziecięcego, przeciwko którym od lat prowadzone są szczepienia ochronne tj. błonica, tężec, poliomyelitis nie występują na terenie Gdyni.

Świnka czyli nagminne zapalenie przyusznic, jest dziecięcą chorobą zakaźną. W 2022 r. odnotowano 10 przypadków zachorowań, w 2021 r. jedynie 3 przypadki (w 2015 r. tych przypadków było 29). Dzięki powszechnym szczepieniom ochronnym, zapadalność na świnkę utrzymuje się od ponad 10 lat na stałym niskim poziomie.

Ospa wietrzna jest bardzo zaraźliwą chorobą wieku dziecięcego, wywołaną przez wirus *Varicella zoster*. Po przechorowaniu wirus przyjmuje postać latentną w zwojach czuciowych nerwów rdzeniowych i czaszkowych. W przypadku obniżonej odporności organizmu może dojść do reaktywacji zakażenia pierwotnego i rozwoju półpaśca. W okresie od 2014 – 2019 roku liczba zachorowań utrzymywała się na podobnym poziomie, tj. ponad 1000 przypadków. W 2020 r. liczba zachorowań spadła do 343 przypadków, w 2021 r. zarejestrowano 228 przypadków, w 2022 r. liczba zachorowań wzrosła – odnotowano 621 przypadków.

Krztusiec jest ostrą, zakaźną chorobą dróg oddechowych. Typową cechą tej choroby jest napadowy kaszel z wydzielaniem lepkiej plwociny. Przed wprowadzeniem masowych szczepień przeciw krztuścowi w 1960 roku, corocznie w Polsce odnotowywano kilkadziesiąt tysięcy zachorowań. Po wprowadzeniu szczepień na szeroką skalę liczba zachorowań na krztusiec w ciągu kolejnych lat zmniejszyła się. Szczepienie, jak i przebycie krztuśca nie daje trwałej odporności. W związku z powyższym od połowy lat 90-tych zaobserwowano wzrost zachorowań na tę chorobę, w 2003 roku do kalendarza szczepień wprowadzono dawkę przypominającą szczepionki dla dzieci w 6 r.ż. W 2015 r. zaobserwowano ponowny wzrost zachorowań i wprowadzono kolejną dawkę przypominającą dla dzieci w 14 r. ż. W 2022 r. Gdyni odnotowano 4 przypadki zachorowania na tę chorobę.

Płonica jest ostrą chorobą zakaźną wywołaną przez paciorkowiec grupy A. W przypadku tej choroby odnotowano wzrost zachorowań w stosunku do roku poprzedniego - w 2021 r. zarejestrowano 21 zachorowań, a w 2022 r. odnotowano ich 130 (dla porównania w 2015 r. było 506 zachorowań).

Inwazyjna choroba meningokokowa - poważnym zagrożeniem dla zdrowia i życia są zachorowania wywołane przez bakterie: *Neisseria meningitidis* (meningokoki). *Neisseria meningitidis* Gram (-) dwójka zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych jest chorobotwórczym drobnoustrojem, wywołującym ciężkie zakażenia inwazyjne, takie jak zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznice, określane łącznie jako inwazyjna choroba meningokokowa.

W każdym przypadku zachorowania lub podejrzenia zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni prowadzi dochodzenie epidemiologiczne oraz podejmuje czynności, które mają na celu ograniczenie transmisji drobnoustrojów. Pracownicy Sekcji Epidemiologii kontaktują się z wszystkimi osobami z otoczenia chorego na inwazyjną chorobę meningokokową. Osoby te obejmowane są nadzorem epidemiologicznym, oraz informowane o konieczności udania się do lekarza rodzinnego, celem podjęcia decyzji o ewentualnym zastosowaniu chemioprophylaktyki. W 2022 r. odnotowano 1 przypadek zachorowania na terenie Gdyni.

Streptococcus pneumoniae – dwójka zapalenia płuc jest to ropotwórczy paciorkowiec a-hemolizujący. Jest jednym z głównych czynników etiologicznych bakteryjnych zapaleń płuc i opon mózgowo-rdzeniowych. Liczba zarejestrowanych przez PPIS w Gdyni zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae* w latach 2015 – 2021 przedstawiał się następująco:

- 2022 r. - 17 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*: w tym: 9 posocznic, 3 w przebiegu zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych i 9 zakażeń określonych i nie określonych;
- 2021 r. - 3 przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*: w tym: 2 posocznice i 1 zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych;

- 2020 r.- 13 przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*: w tym: 10 posocznic i 4 zakażeń określonych i nie określonych, 1 przypadek dotyczył dziecka poniżej pierwszego roku życia;
- 2019 r. - 22 przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*, w tym: 2 zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, 15 posocznic i 10 zakażeń określonych i nie określonych, 21 przypadków dotyczyło osób powyżej 18 roku życia;
- 2018 r. - 33 przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*, w tym 3 zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, 26 posocznic i 19 zakażeń określonych i nie określonych, 32 przypadki dotyczyły osób powyżej 18 roku życia;
- 2017 r. - 16 przypadków i wszystkie dotyczyły osób powyżej 18 roku życia;
- 2016 r. - 20 przypadków zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową, w tym jedno zachorowanie dotyczyło dziecka w wieku 5 lat, pozostałe zachorowania dotyczyły osób dorosłych;
- 2015 r. - 25 przypadków, 23 zachorowania dotyczyły osób dorosłych, 2 zachorowania dzieci w wieku 5 lat.

W Polsce od 2017 roku wprowadzono obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko pneumokokom. Szczepienia zalecane są również osobom dorosłym powyżej 50 roku życia.

W 2022 r. zarejestrowano 2 przypadki posocznicy oraz 1 przypadek zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych wywołanych przez **Haemophilus influenzae**. Najskuteczniejszą metodą zapobiegania zakażeniom są szczepienia ochronne. W Polsce są one obowiązkowe dla dzieci od 7 tygodnia do 6 roku życia.

Wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych występuje znacznie częściej niż bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Rzadko zagraża życiu, ale może mieć ciężki przebieg. W większości przypadków pacjenci całkowicie powracają do zdrowia.

W 2022 r. nie zarejestrowano żadnego przypadku, ostatni raz odnotowano w 2019 r. 3 przypadki zachorowań.

Gruźlica to choroba wywoływana przez prątek gruźlicy ludzkiej, zwany także prątkiem Kocha, rzadziej przez prątek bydłęcy. Zakażenie szerzy się najczęściej drogą powietrzną przez układ oddechowy i jest to dominująca droga, rzadziej przez przewód pokarmowy, przez skórę i błony śluzowe. Możemy wyróżnić gruźlicę pierwotną i wtórną. Pierwotna gruźlica to najczęściej gruźlica płuc, wtórna gruźlica to np. gruźlica stawów i kości, gruźlica układu moczowego czy gruźlica żołądkowo -jelitowa.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni prowadzi rejestr przypadków podejrzeń/zachorowań na gruźlicę oraz nadzór nad chorymi i osobami z ich bezpośredniego otoczenia.

Poniżej przedstawiono liczbę zachorowań jaką zarejestrowano w okresie 2011-2022:

- rok 2022 – 21 zachorowań (w tym 7 osób bezdomnych)
- rok 2021 – 17 zachorowań (w tym 3 osoby bezdomne)
- rok 2020 – 22 zachorowań (w tym 5 osób bezdomnych)
- rok 2019 – 28 zachorowań (w tym 10 osób bezdomnych)
- rok 2018 – 40 zachorowań (w tym 14 osób bezdomnych)
- rok 2017 – 19 zachorowań (w tym 3 osoby bezdomne)
- rok 2016 – 21 zachorowań (w tym 3 osoby bezdomne)
- rok 2015 – 38 zachorowań (w tym 5 osób bezdomnych)
- rok 2014 - 28 zachorowań (w tym 3 osoby bezdomne)
- rok 2013 – 41 zachorowań (w tym 9 osób bezdomnych)
- rok 2012 – 23 zachorowania (w tym 1 osoba bezdomna)

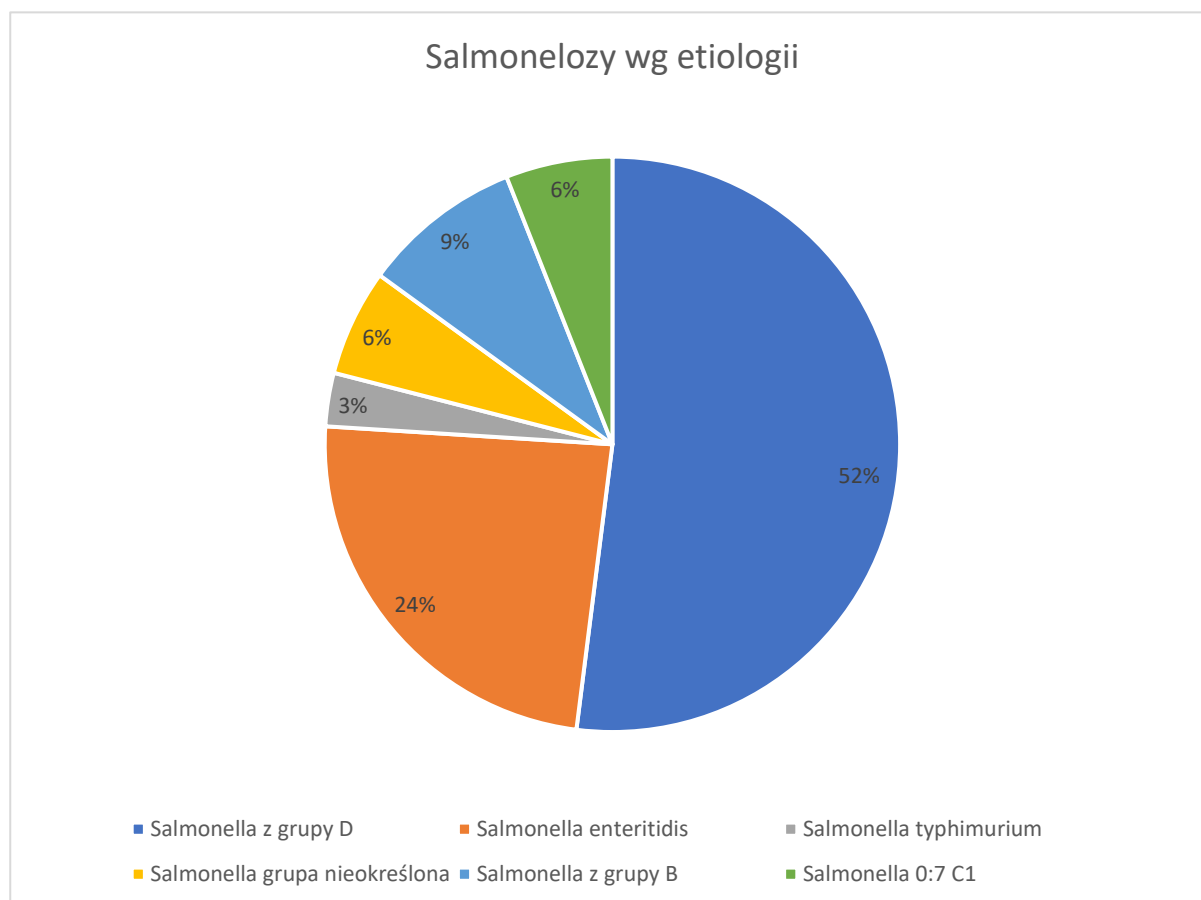
Przy zwalczaniu i zapobieganiu szerzenia się gruźlicy u ludzi bardzo istotnym działaniem jest przerwanie dróg jej przenoszenia. Obowiązkowej hospitalizacji podlegają osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie. W przypadku gdy osoba prątkująca nie poddaje się obowiązkowej hospitalizacji bądź samowolnie opuszcza szpital przed zakończeniem badań diagnostycznych i/lub leczenia, PPIS w Gdyni nakładał na tę osobę nakaz obowiązkowej hospitalizacji i leczenia, wydając decyzję administracyjną. Problem gruźlicy w Gdyni dotyczy w zdecydowanej większości osób

nieubezpieczonych, bezdomnych, przebywających w pustostanach, na klatkach schodowych budynków wielorodzinnych, w zsykach itp. W przypadku wystąpienia gruźlicy u osób bezdomnych, pracownicy Sekcji Epidemiologii współpracują ze schroniskami dla osób bezdomnych, z Miejskimi Ośrodkami Pomocy Społecznej, ze streetworkerami oraz z Przychodnią Chorób Płuc i Gruźlicy w Gdyni. Swoistą metodą zapobiegania gruźlicy są szczepienia BCG, wykonywane zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w pierwszej dobie życia noworodków. W 2020 r. zaszczepiono 2068 noworodków oraz 45 dzieci w przedziale wiekowym od 1 r.ż. do 15 r.ż., w 2021 r. zaszczepiono 2260 noworodków oraz 49 dzieci od 1 do 15rż, w 2022 r. zaszczepiono 1742 noworodki i 37 dzieci między 1 a 15 r.ż. Mniejsza liczba zaszczepionych noworodków w 2022 r. spowodowana jest mniejszą liczbą urodzeń. W prowadzonym nadzorze epidemiologicznym nad osobami chorymi na gruźlicę oraz nad osobami, które miały kontakt z osobą chorą na gruźlicę płuc w okresie prątkowania, występuje problem transportu tych osób do szpitala. Problem transportu dotyczy nie tylko osoby chorej na gruźlicę, ale także chorej na inną chorobę zakaźną, jak np. na odrę. Należy pamiętać, że taka osoba stwarza zagrożenie zdrowotne dla innych osób. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni nie jednokrotnie o tym problemie informował na spotkaniach z Gdyńskim Centrum Zdrowia, ale do tej pory nie został on rozwiązany.

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

W 2022 r. zarejestrowano łącznie 753 przypadki, zarówno zatruc i zakażeń jelitowych bakteryjnych, jak i wirusowych oraz 587 przypadków biegunek i zapalenia żołądkowo-jelitowego o bliżej nieokreślonej etiologii, a o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe są wywoływane przez różne czynniki etiologiczne tj.: bakterie, wirusy, pasożyty, toksyny roślinne i zwierzęce. Zakażenia szerzą się drogą pokarmową, a przyczyną zachorowań jest najczęściej spożycie skażonej żywności.

Rys. Zakażenia i zatrucia pokarmowe według etiologii w 2022 roku.

Salmonelozы zarejestrowane w roku 2022 wg etiologii:

- Salmonella z grupy D – 17 przypadków (52%);
- Salmonella enteritidis – 8 przypadków (24%)
- Salmonella typhimurium – 1 przypadki (3%)
- Salmonella z grupy B – 3 przypadki (9%)
- Salmonella grupa nieokreślona- 2 osoby (6%)
- Salmonella z grupy O:7 C1 – 2 przypadki (6%)

W 2022 r. zanotowano 6 ognisk zbiorowych zatrucь pokarmowych – 3 ogniska związane były z gospodarstwem domowym, 1 dotyczyło restauracji, 1 DPS-u, 1 związane było ze środowiskiem przedszkolnym.

Ognisko wywołane przez E. coli werotoksyczną. W ognisku związanym ze środowiskiem przedszkolnym czynnikiem etiologicznym była E. coli O104, szczep należy do VTEC, EAEC, w teście fenotypowym stwierdzono obecność werotoksyny 2. Było to pierwsze ognisko zarejestrowane na terenie powiatu wywołane werotoksycznym szczepem E. coli. Pierwsze zachorowania pojawiły się w placówce oświatowo-wychowawczej (punkt przedszkolny), kolejne dotyczyły środowiska domowego i objęły swoim zasięgiem kolejne placówki oświatowo-wychowawcze, w których dzięki zachowaniu reżimu sanitarnego nie doszło do transmisji zakażeń. Narażonych na zakażenie było 101 osób, objawy manifestowało 16 osób, zakażenie potwierdzono u 10 osób w tym u 8 dzieci uczęszczających do punktu przedszkolnego i u 2 osób dorosłych (opiekun przedszkolny i rodzic). W sumie zbadano 77 osób. W związku z zakażeniem 5 osób było hospitalizowanych (2 osoby dorosłe i 3 dzieci) u 4 osób rozwinął się zespół hemolityczno-mocznicowy o ciężkim przebiegu, jedno dziecko w przebiegu zakażenia zmarło. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni w toku przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego wskazał na możliwe źródło zakażenia tj. gospodarstwo rolne zlokalizowane na terenie powiatu kartuskiego, z którego jedna z rodzin zaopatrywała się w mięso, przetwory mleczne i warzywa. W związku z powyższym o wynikach swojego dochodzenia PPIS w Gdyni powiadomił właściwego Powiatowego Lekarza Weterynarii celem podjęcia przez niego działań w ramach przypisanych kompetencji. Do końca 2022r. PPIS w Gdyni nie otrzymał informacji zwrotnej od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kartuzach o wynikach kontroli przeprowadzonej we wskazanym (jako możliwe źródło) gospodarstwie rolnym.

W związku z dochodzeniem epidemiologicznym prowadzonym w w/w ognisku epidemicznym podjęto szereg działań. PPIS w Gdyni przeprowadził wywiady epidemiologiczne z osobami narażonymi na zakażenie, skontrolował placówki oświatowo-wychowawcze (włącznie z badaniem wody w placówce, w której wykryto pierwsze zachorowania), a PPIS w Kartuzach skontrolował firmę cateringową dostarczającą posiłki do przedszkola.

Do 31 grudnia 2022r. ognisko nie zostało wygaszone z uwagi na dochodzenie epidemiologiczne prowadzone przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kartuzach.

Clostridium difficile. Od 2018 roku obserwuje się spadek zakażeń jelitowych, których czynnikiem etiologicznym jest *Clostridium difficile*. Największą ilość zakażeń odnotowano w roku 2015 r., było ich wówczas 367 przypadków. W kolejnych latach liczba zakażeń stopniowo się zmniejszała, zmniejszała się również liczba ognisk epidemicznych wywołanych przez ten patogen. W 2022 r. odnotowano 96 zakażeń, które w sumie wywołały 7 ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych (w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia szpitalne).

Wirusowe zakażenia jelitowe. W 2022 r. zanotowano 602 przypadki wirusowych zakażeń jelitowych. W porównaniu do lat ubiegłych liczba zakażeń znacznie wzrosła. Przyczyną wirusowych zakażeń jelitowych były: rotawirusy (376 zachorowań), norowirusy (30 zachorowań), inne określone, w tym adenowirusy (171 zachorowań), przypadki nieokreślone (25 zachorowań).

Wirusowe zakażenia jelitowe mogą szerzyć się nie tylko drogą pokarmową, ale również drogą kropelkową. Przenoszenie z człowieka na człowieka jest niezwykle łatwe i dlatego trudno jest ustalić, czy choroba została spowodowana spożyciem skażonej żywności, czy bezpośrednim kontaktem z osobą chorą.

U małych dzieci można zapobiegać wirusowym zakażeniom jelitowym o etiologii rotawirusowej poprzez szczepienia ochronne.

Borelioza z Lyme. Borelioza wywoływana jest przez bakterie *Borrelia burgdorferi* odkryte w 1982 roku przez W. Burgdorfera. Obok babeszjozy i anaplazmozy boreliozę przenoszą zarażone krętkami kleszcze i dotyczy ona zarówno ludzi, jak i zwierząt. W Polsce niemal co trzeci kleszcz jest zakażony którymś z patogenów, dlatego nigdy nie należy lekceważyć ich obecności.

W 2022 r. odnotowano wzrost zachorowań i zarejestrowano 108 borelioz. W poprzednich latach przedstawiało się to następująco:

- W 2021 r. - 4 przypadki
- W 2020 r. - 7 przypadków
- 2019 r. - 89 przypadków
- 2018 r. - 82 przypadki,
- 2017 r. - 86 przypadków
- 2016 r. - 84 przypadki,
- 2015 r. - 65 przypadków,
- 2014 r. - 57 przypadków,
- 2013 r. - 41 przypadków,
- 2012 r. - 10 przypadków.

Grypa i grypopodobne. Grypa jest groźną chorobą wirusową, niebezpieczną dla każdego chorującego. Co więcej, zakażenie może prowadzić do wielonarządowych powikłań. Wirus grypy może być przenoszony drogą kropelkową, przez podanie ręki osobie zakażonej lub przez dotykanie skażonych powierzchni. Dlatego tak ważne jest przestrzeganie zasad higieny osobistej. Częste mycie rąk, wietrzenie pomieszczeń, stosowanie chusteczek higienicznych to proste środki, które pozwalają ograniczyć transmisję wirusa pomiędzy chorymi. Skutecznym sposobem ochronnym są szczepienia przeciw grypie. Szczyt zachorowań na grypę przypada w okresie od stycznia do marca.

W sezonie grypowym w 2022 r. PPIS w Gdyni zarejestrował 102889 przypadków podejrzeń i zachorowań na grypę, w tym 2 przypadki zostały potwierdzone badaniem genetycznym. Dla porównania w 2021 r. odnotowano 74217 przypadków (żaden nie został potwierdzony badaniem genetycznym), w 2020 r. zarejestrowano 62077 przypadków podejrzeń i zachorowań na grypę z czego 29 było potwierdzonych badaniem genetycznym, natomiast w 2019 r. 111299, z czego 30 zachorowań było potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi.

Wścieklizna jest to ostra odzwierzęca choroba zakaźna ośrodkowego układu nerwowego, objawiająca się zapaleniem mózgu i rdzenia, prowadząca do śmierci.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni w 2022 r. zarejestrował 185 pokąsań przez zwierzęta, najczęściej przez psy, rzadziej przez koty, myszy i szczury. Z pokąsanych 46 osób zostało zakwalifikowanych do profilaktycznych szczepień poekspozycyjnych.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą znaną profilaktyką chorób zakaźnych. Mają chronić przed zachorowaniem na choroby zakaźne, jak również kształtować odporność całej populacji. Aby jednak uzyskać skuteczną ochronę przed powrotem epidemii chorób zakaźnych, niezbędne jest utrzymanie wysokiego odsetka ludzi zaszczepionych.

Szczepionki to specjalne preparaty pochodzenia biologicznego zawierające antygeny, które stymulują układ odpornościowy organizmu do wytworzenia nabytej odporności, zwanej uodpornieniem poszczepiennym - w kontrolowany sposób przygotowują układ odpornościowy na przyszłe ewentualne 'ataki' określonej choroby zakaźnej.

Preparaty szczepionkowe podlegają wielu rygorystycznym wymogom zarówno w zakresie produkcji, jak i kontroli jakości przed dopuszczeniem do obrotu. Ten aspekt oceny szczepionek analizowany jest chyba najdokładniej - czuwają nad tym specjalnie powołane w poszczególnych krajach instytucje, a także Światowa Organizacja Zdrowia (WHO). Ponadto WHO na bieżąco publikuje ogólne rekomendacje dotyczące szczepień - ustala optymalny wiek ich podawania, preferowaną formę i dawkowanie. Wyznacza schematy postępowania w przypadku przerwania lub opóźnienia szczepienia. Zalecenia tworzą pewnego rodzaju wzór, na podstawie którego układane są narodowe programy szczepień w poszczególnych krajach.

Zgodnie z §5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych, obowiązkowe szczepienia ochronne w Polsce są prowadzone zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na dany rok, ogłaszanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego w formie komunikatu, o którym mowa w art. 17 ust. 11 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Program Szczepień Ochronnych jest każdego roku aktualizowany.

Obowiązkiem szczepień ochronnych są objęte następujące choroby zakaźne:

- gruźlica;
- wirusowe zapalenie wątroby typu B;
- błonica, tężec, krztusiec;
- inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b;
- poliomyelitis;
- inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*;
- odra, świnka i różyczka;
- zakażenia rotawirusowe.

Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni, w roku 2022 funkcjonowało 35 punktów szczepień, w tym 28 punktów szczepień pediatrycznych. Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni, na mocy Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, prowadzili nadzór nad realizacją programu szczepień ochronnych przez podmioty lecznicze.

W 2022 roku przeprowadzono 24 kontrole placówek wykonujących szczepienia ochronne na terenie miasta Gdyni, w tym również kontrole pod kątem przestrzegania procedur obejmujących dystrybucję preparatów szczepionkowych.

W trakcie działań kontrolnych zwracano szczególną uwagę na:

- strategię zamawiania szczepionek z PSSE: częstotliwość przeglądu posiadanych zapasów, częstość zamówień, wykorzystywanie odpowiednich formularzy zamówień, kolejność wykorzystywania preparatów szczepionkowych;
- sposób przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych, monitorowanie temperatury w urządzeniach chłodniczych, zapisy temperatur, sprzęt służący do transportu szczepionek;
- prawidłową gospodarkę szczepionkami;
- szczegółowy sposób postępowania z preparatami po upływie terminu ważności, preparatami, które pozostawały poza warunkami łańcucha chłodniczego, preparatami wycofanymi z obrotu;
- realizację szczepień obowiązkowych i zalecanych zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych oraz zachowaniem prawidłowych odstępów między szczepieniami;
- warunki, w jakich wykonywane są szczepienia ochronne, wyposażenie punktów szczepień oraz kwalifikacje personelu wykonującego szczepienia ochronne;
- rejestr NOP, liczbę kart szczepień w stosunku do liczby opcji;
- sposób prowadzenia dokumentacji medycznej - kart uodpornienia (zapisy wykonanych szczepień oraz informowania rodziców/opiekunów prawnych o terminie kolejnego szczepienia, zgodność wykonanych szczepień z wytycznymi Programu Szczepień Ochronnych, zachowania właściwych terminów szczepień);
- realizację zadań dotyczących punktów szczepień w szczególności: zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych, sposób dokumentowania wykonanych szczepień, realizacja zapisów dotyczących informowania pacjentów o szczepieniach ochronnych, przekazywania sprawozdań ze szczepień;
- posiadanie opracowanych i wdrożonych procedur w zakresie bezpieczeństwa szczepień.

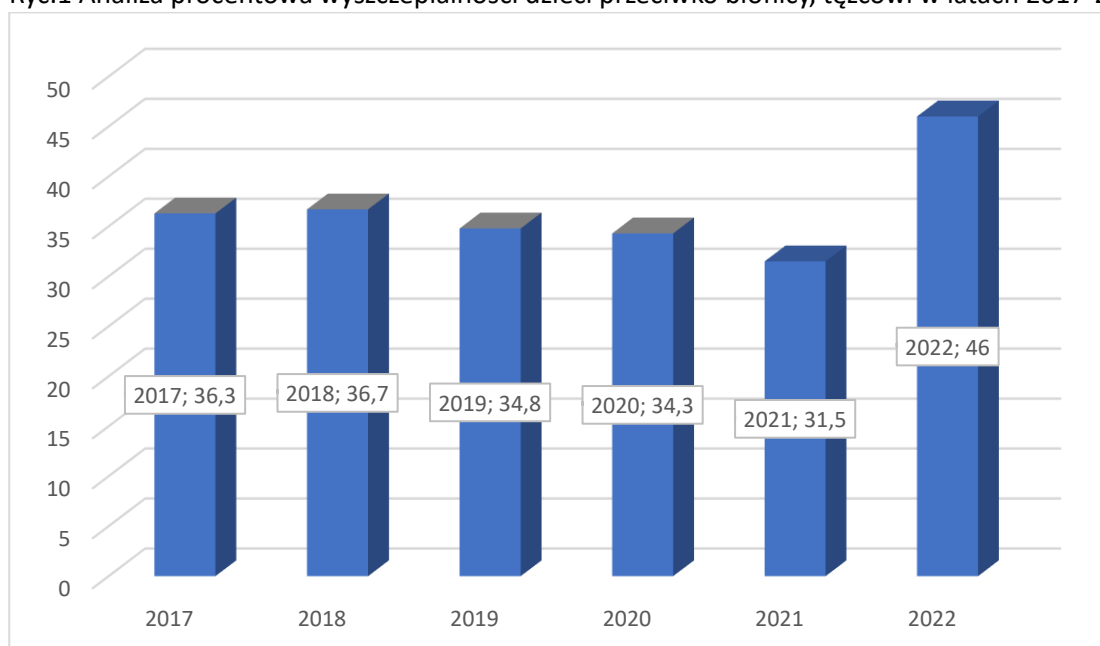
Ustalenia z każdej kontroli były omawiane z kontrolowanym podmiotem leczniczym.

Realizacja szczepień ochronnych

Analiza wykonania szczepień ochronnych na terenie miasta Gdyni w 2022 roku przedstawia się następująco:

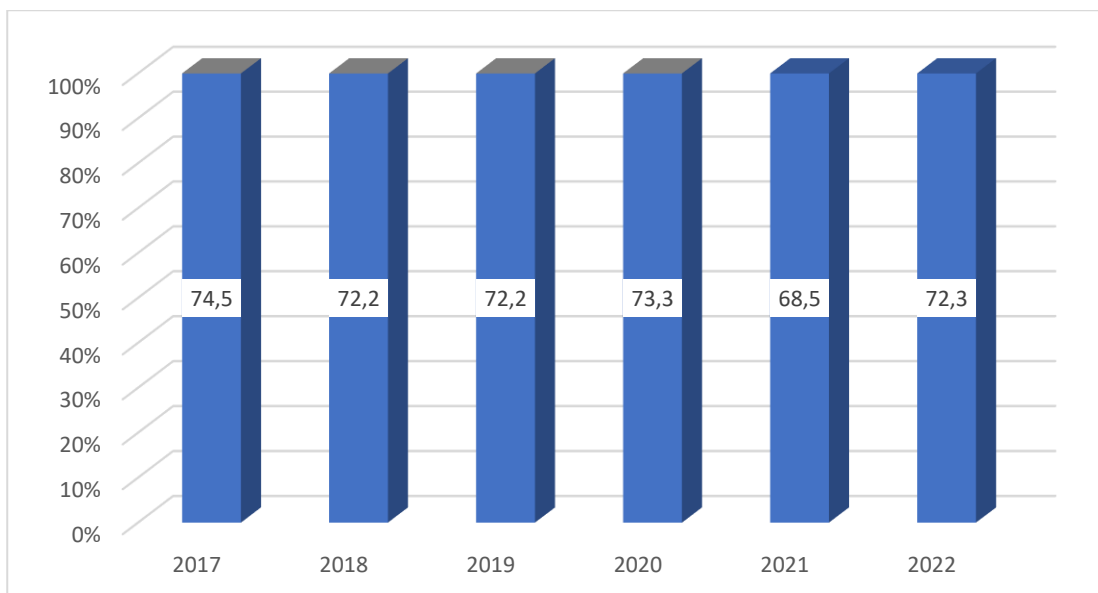
- wyszczepialność p/błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w roczniku 2022 szacowała się na poziomie 46%,
- wyszczepialność p/błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w roczniku 2021 szacowała się na poziomie 35,6%, natomiast przeciwko odrze, śwince i różyczce na poziomie 72,3%;
- wyszczepialność p/błonicy, tężcowi i krztuścowi u dzieci w roczniku 2017 szacowała się na poziomie 40,9%;
- wyszczepialność p/odrze, śwince i różyczce u dzieci w roczniku 2017 szacowała się na poziomie 37,7%;
- wyszczepialność p/odrze, śwince i różyczce u dzieci w roczniku 2013 szacowała się na poziomie 49,3%;
- wyszczepialność p/błonicy, tężcowi i krztuścowi u dzieci w roczniku 2009 szacowała się na poziomie 49,3%,
- wyszczepialność p/błonicy, tężcowi u młodzieży w roczniku 2004 szacowała się na poziomie 35,2%;

Ryc.1 Analiza procentowa wyszczepialności dzieci przeciwko błonicy, tężcowi w latach 2017-2022.

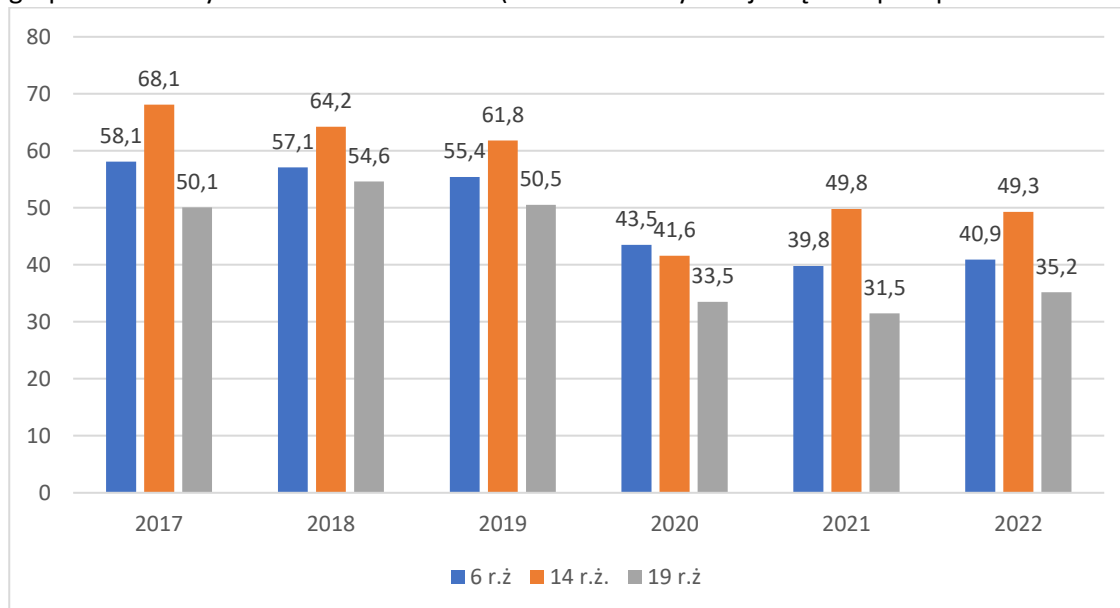
Ryc.2. Analiza procentowa wyszczepialności dzieci w drugim roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce w latach 2017-2022.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Gdyni w 2022 r.

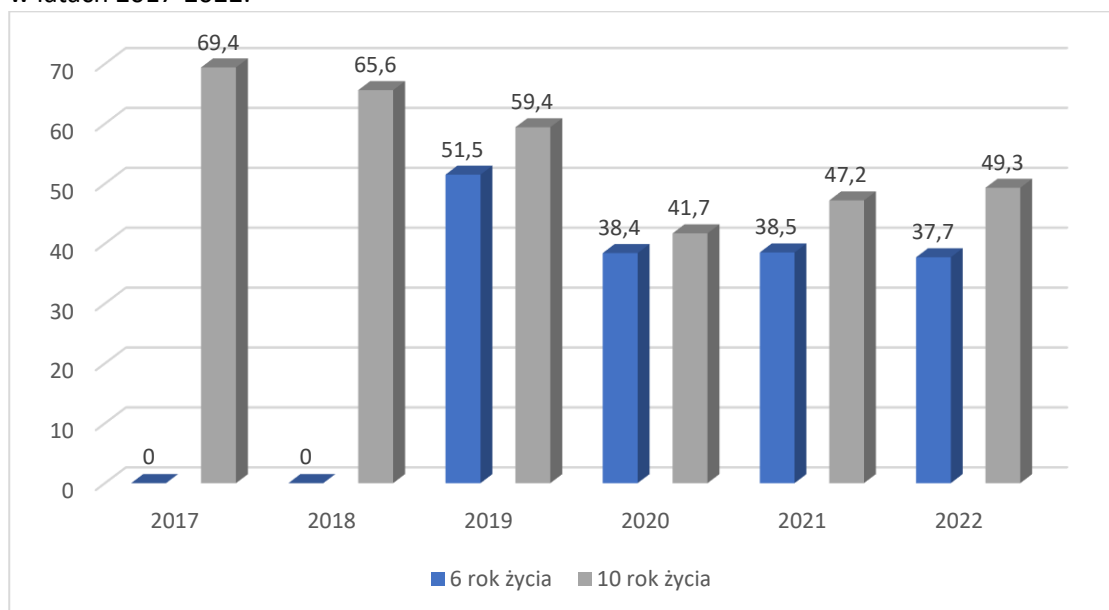

Ryc. 3. Analiza procentowa wyszczepialności dzieci przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2017-2022. (w 19 r.ż. nie wykonuje się szczepień przeciwko krztuścowi.)

Ryc.4. Analiza procentowa wyszczepialności dzieci w 10 r.ż. oraz 6 r.ż. przeciwko odrze, śwince i różyczce w latach 2017-2022.

Szczepienia ludności doprowadziły do znacznego ograniczenia ryzyka zachorowania na choroby zakaźne, a wprowadzenie przez ustawodawcę powszechnego obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym zapewnia odpowiednio wysoki odsetek osób uodpornionych i skutecznie zmniejsza ryzyko epidemicznego szerszenia się tych chorób w populacji. Sytuacja pogarsza się wtedy, kiedy odsetek osób zaszczepionych nie sięga ok. 90-95 proc. populacji. Jedynie taki wysoki odsetek osób zaszczepionych skutecznie zapobiega szerszeniu się zachorowań. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni zwraca uwagę na spadek wyszczepialności dzieci przeciwko chorobom zakaźnym, na co znaczący niekorzystny wpływ od 2020 roku miała pandemia COVID-19.

Program Szczepień Ochronnych precyzuje jakie szczepienia i w jakim okresie życia mają być wykonane, tym samym wskazując termin, w którym rodzic/opiekun prawny jest zobowiązany do umożliwienia zaszczepienia dziecka. Szczepieniom - zgodnie z PSO na dany rok podlegają dzieci i młodzież do 19 roku życia. Jednak budzi niepokój rozwijająca się tendencja do nieszczepienia dzieci, której przyczyną jest przede wszystkim obawa,

że szczepionka może negatywnie wpłynąć na zdrowie i prawidłowy rozwój dziecka. W 2022 roku zarejestrowano 548 dzieci, których rodzice nie dopełnili obowiązku wykonania szczepień ochronnych.

Niepokojący jest fakt, że bardzo często rodzice szukają w sieci informacji na temat szczepień zastępując w ten sposób rozmowę z wykwalifikowanym personelem medycznym. Główną przyczynę odmowy/unikania wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych są obawy rodziców przed działaniami niepożądanymi szczepionek oraz negatywne opinie na nieprofesjonalnych stronach internetowych. Dzięki powszechnemu dostępowi do środków masowego przekazu hasła te bardzo szybko się rozprzestrzeniają, dlatego tak istotna jest konieczność kontynuowania działań edukacyjnych i szukania takich sposobów przekazywania rzetelnej wiedzy o szczepieniach, które przyczyniłyby się do zmiany postaw rodziców im przeciwnych. Ważnym źródłem informacji o szczepieniach ochronnych jest strona internetowa uruchomiona w ramach akcji informacyjnej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”.

Państwowy Powiatowy Inspektor w Gdyni monitorował wszczepialność dzieci z Ukrainy. Od 24 lutego 2022 r. w punktach szczepień podmiotów leczniczych zostało założonych 317 kart szczepień dzieci Uchodźców. Dane o szczepieniach dzieci z Ukrainy były przez świadczeniodawców każdorazowo dokumentowane w elektronicznej Karcie Szczepień oraz gromadzone i zestawiane przez Centrum e-Zdrowia.

Niepożądane odczyny poszczepienne.

Preparaty szczepionkowe, tak jak każdy preparat stosowany w medycynie mogą powodować objawy niepożądane. Wystąpienie niepożądanych objawów poszczepiennych może wynikać z kilku czynników: samego preparatu, niewłaściwego sposobu podania, jak również stanu organizmu w momencie szczepienia oraz jego indywidualnych cech osobniczych. Większość niepożądanych objawów poszczepiennych ma łagodny przebieg i ustępują w ciągu kilku dni. Zazwyczaj nie wymagają one interwencji lekarza i szczególnego leczenia. Poważne działania niepożądane po szczepieniach występują sporadycznie.

W 2022 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni zgłoszono 20 NOP-ów. Prawie wszystkie miały łagodny przebieg (18 NOP-ów), 2 NOP-y miały przebieg poważny.

Zgłoszone niepożądane odczyny poszczepienne wystąpiły:

- 2 po podaniu szczepionki p/ gruźlicy;
- 7 po podaniu szczepionki p/ błonicy, tężcowi i krztuścowi, polio, hib, wzwb, rotawirusom, pneumokokom;
- 1 po podaniu szczepionki p/ odrze, śwince i różyczce;
- 1 po podaniu szczepionki p/ pneumokokom;
- 9 po podaniu szczepionki p/ Covid 19.

O skuteczności szczepienia decydują między innymi prawidłowe warunki transportu szczepionek i ich przechowywania w punkcie szczepień. Najważniejsze jest zapewnienie odpowiedniej temperatury przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych tj. temperatury w przedziale od +2°C do +8°C.

Magazyn szczepionek.

Bazę chłodniczą Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Gdyni stanowi sześć urządzeń chłodniczych służących do przechowywania preparatów szczepionkowych. Preparaty szczepionkowe posegregowane są według rodzaju, daty ważności, rozmieszczone na półkach w sposób zapewniający przepływ powietrza między półkami. Temperatura w urządzeniach chłodniczych służących do przechowywania zapasu preparatów szczepionkowych monitorowana jest:

- a) przez bezprzewodowy system rejestracji temperatury Q- MS System z 6 czujnikami temperatur działający w systemie ciągłym przez 7 dni w tygodniu przez 24 godz.:
  - w przypadku przekroczenia progów alarmowych temperatur poniżej 2°C lub powyżej 8°C uruchamia się alarm;
  - możliwość zapisywania temperatur na dysku komputera oraz archiwizacja na serwerze stacji raz w miesiącu zgodnie z procedurą PSSE P/18;
- b) 24 godzinny rejestr temperatur monitorowany przez firmę ochroniarską.

W sytuacjach awaryjnych związanych z brakiem dopływu energii elektrycznej magazyn szczepionek wyposażony jest w agregat prądowłórczy umożliwiający zasilanie urządzeń chłodniczych.

Działalność szkoleniowa.

W 2022 roku pracownicy Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni, którzy prowadzą nadzór nad szczepieniami ochronnymi uczestniczyli w szkoleniach on-line dotyczących budowania zaufania do szczepień ochronnych i chorób zakaźnych i szczepień w dobie wojny w Ukrainie. Dzięki szkoleniom pracownicy poszerzyli swoje kompetencje w zakresie kalendarza szczepień ochronnych w Ukrainie oraz w zakresie potencjalnych zagrożeń epidemicznych związanych z wojną.

Medycyna podróży

Szczepienia obowiązkowe dla podróżujących regulowane są przez Międzynarodowe Przepisy Zdrowotne Światowej Organizacji Zdrowia. Obowiązkowe szczepienia mają na celu przede wszystkim ochronę objętych nimi krajów przed rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych i wybuchem epidemii. Dlatego są tak ważne z punktu widzenia zdrowia publicznego. Brak dowodu wymaganego szczepienia może skutkować odmową pozwolenia na wjazd do danego państwa, kwarantanną przeprowadzoną na koszt turysty, bądź przymusowym szczepieniem na granicy.

Dokumentem potwierdzającym przeprowadzenie szczepienia jest **Międzynarodowa Książeczka Szczepień**, która wystawiana jest w poradniach medycyny podróży oraz punktach szczepień.

Tabela: punkty szczepień dla osób wyjeżdżających za granicę na terenie miasta Gdyni

Podmiot leczniczy	Adres
Uniwersyteckie Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej	ul. Powstania Styczniowego 9 B 81-519 Gdynia
Portowy Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Chrzanowskiego 3/5 81-338 Gdynia
Przychodnia Lekarska „Działki Leśne”	ul. Warszawska 34/36 81-317 Gdynia
Medicover	ul. Hryniewieckiego 6/4 81-980 Gdynia

Programy profilaktyki szczepień.

Program szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV.

Podobnie jak w poprzedniej edycji programu *szczepienia ochronne przeciwko wirusowi HPV*, w 2022 r. ze szczepień skorzystać mogły dziewczynki w wieku 13 i 14 lat, zamieszkałe/zameldowane na terenie Gdyni, (dziewczynki z rocznika 2008 i 2009). Szczepienia były realizowane w 22 punktach szczepień, znajdujących się w przychodniach, z których mieszkańcy Gdyni korzystają na co dzień, w ten sposób zapewniono im dogodny dostęp do programu.

Na terenie miasta Gdyni w roku 2022 przeciwko wirusowi HPV zaszczepiono 510 dziewczynek – szczepienia z programu. Ponadto realizowano szczepienia komercyjne: 217 zaszczepionych dziewczynek bądź kobiet oraz 41 zaszczepionych chłopców i mężczyzn.

NADZÓR NAD PODMIOTAMI LECZNICZYMI I PRAKTYKAMI ZAWODOWYMI

W podmiotach leczniczych będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni przeprowadzono w 2022 r. ogółem 232 kontrole sanitarne (29 kontroli szpitali, 1 kontrola Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego, 113 kontroli przychodni, 5 kontroli zakładów badań diagnostycznych i medycznych laboratoriów diagnostycznych, 11 kontroli zakładów rehabilitacji leczniczej oraz 68 kontroli praktyk zawodowych). Wszystkie kontrole zostały przeprowadzone w zakresie przestrzegania procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym, postępowania z odpadami i bielizną oraz nadzoru nad jakością wody.

Na 2022 r. zaplanowano łącznie 111 kontroli, skontrolowano wszystkie zaplanowane obiekty z wyjątkiem tych, które na przestrzeni roku zostały zlikwidowane.

W 2022 r. do PPIS w Gdyni wpłynęło 10 interwencji na podmioty lecznicze. Interwencje dotyczyły m.in.: nieprawidłowego przewożenia zwłok w szpitalu, nieprzestrzegania zasad związanych z pandemią SARS-CoV-2, nieprzestrzegania procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym. Czynności kontrolne i postępowania wyjaśniające potwierdziły zasadność 4 interwencji, w związku z powyższym zostały wszczęte postępowania administracyjne.

Stan sanitarno-techniczny obiektów.

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarno-techniczny. Na jeden obiekt nałożono decyzję nakazującą dostosowanie ciągu technologicznego dekontaminacji narzędzi do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Nakaz dostosowania został zrealizowany w wyznaczonym przez PPIS w Gdyni terminie.

Pozostałe skontrolowane w 2022 r. obiekty posiadają prawidłowy ciąg technologiczny dekontaminacji narzędzi obejmujący w kolejności, odcinek (blat) materiałów skażonych, służący do wyładunku i przygotowania do mycia i dezynfekcji wstępnej lub zasadniczej, odcinek maszynowego mycia lub ręcznego mycia i dezynfekcji obejmujący urządzenie myjąco-dezynfekcyjne lub zlew 2-komorowy, odcinek (blat) materiałów czystych do przeglądania i pakietowania materiałów czystych przed sterylizacją, sterylizator z wyłączeniem urządzenia na tlenek etylenu, odcinek (blat) materiałów sterylnych oraz stanowisko higieny rąk zorganizowane poza blatem roboczym. Dekontaminacja narzędzi, sprzętu, powierzchni w obiektach prowadzona była prawidłowo. Podczas przeprowadzanych kontroli stwierdzono wśród pracowników odpowiedzialnych za dekontaminację dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych.

Stan higieniczno-sanitarny.

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwą czystość bieżącą.

Postępowanie z bielizną.

Podczas kontroli sanitarnych podmiotów leczniczych pracownicy PSSE w Gdyni tylko w jednym przypadku stwierdzili nieprawidłowe postępowanie z bielizną brudną. Bieliznę brudną przechowywano w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla pacjentów. W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne, wydano decyzję płaćniczą. Wszystkie podmioty lecznicze bieliznę oddawały do zakładów pralniczych (transport samochodem pralni).

Postępowanie z odpadami.

W podmiotach leczniczych prowadzono segregację odpadów na komunalne i medyczne. W 2022 r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. W zakresie gospodarki odpadami medycznymi stwierdzono nieprawidłowości. Dotyczyły one głównie braku oznakowania pojemników i worków na odpady medyczne, przekroczenia czasu gromadzenia odpadów na stanowiskach pracy oraz braku zapewnienia właściwej temperatury magazynowania odpadów w przenośnym urządzeniu chłodniczym. W związku z powyższym nałożono 1 mandat karny w kwocie 500 zł oraz wystawiono 5 decyzji płaćniczych.

STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH WYKONUJĄCYCH STACJONARNE I CAŁODOBOWE ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

W ramach nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami szpitalnymi pracownicy Sekcji Epidemiologii współpracowali z zespołami do spraw kontroli zakażeń szpitalnych. Oceniali podmioty lecznicze w zakresie systemu kontroli zakażeń szpitalnych oraz brali udział w opracowywaniu szpitalnych ognisk epidemicznych.

Ogniska epidemiczne. W 2022 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni zgłoszono 44 ogniska epidemiczne, z czego do końca roku udało się wygasić 42 ogniska. Wśród biologicznych czynników chorobotwórczych dominował SARS-CoV-2, wirus ten wywołał 32 ogniska epidemiczne. Pozostałe patogeny będące przyczyną ognisk to: Klebsiella pneumoniae wielolekooporna (2 ogniska epidemiczne), Acinetobacter baumannii CRAB (2 ogniska), Clostridium difficile (7 ognisk) oraz rotawirus (1 ognisko). W 2022 r. jak i w latach poprzednich zaangażowanie i uwaga Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych była skupiona na walce z pandemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2.

W stosunku do podmiotów wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne PPIS w Gdyni wszczął 3 postępowania administracyjne, jedno dotyczyło niewłaściwej gospodarki bielizną, dwa pozostałe nieprawidłowego nadzoru nad przestrzeganiem procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Podmioty lecznicze były zaopatrywane w wodę z Gdynińskiego Systemu Wodociągowego. Jakość zimnej wody dostarczanej z tego systemu odpowiadała wymaganiom określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zgodnie z zapisem § 41 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, podmioty lecznicze powinny posiadać rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę. Własne ujęcie wody posiada jedynie Szpital Morski im. PCK. Ujęcie jest traktowane jako rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę. Szpital Św. Wincentego a Paulo nie posiada rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę. Podmiot leczniczy uwzględnił jego wykonanie w czasie modernizacji szpitala. Natomiast w Uniwersyteckim Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej został wybudowany zbiornik zapewniający dobowe zapotrzebowanie w wodę. Zbiornik nie został włączony do eksploatacji, woda wychodząca z tego zbiornika nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym. Pozostałe podmioty lecznicze posiadały zbiornik zapewniający dobowe zapotrzebowanie w wodę. PPIS w Gdyni w ramach prowadzonego nadzoru nad podmiotami leczniczymi monitorował jakość wody w instalacji wody ciepłej użytkowej, w zakresie bakterii Legionella.

Tabela: Działalność kontrolno-represyjna

Rodzaj obiektu	W ewidencji		Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli			Mandaty		Liczba decyzji administracyjnych		
	ogółem	w tym nowych		zaplanowane	wykonane		liczba	kwota	Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze	
					planowe	pozaplanowane				liczba	kwota
Szpitalne	6	0	6	15	15	14	0	0	0	3	581
w tym 1-dniowe	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Zakłady rehabilitacji leczniczej	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Hospicja stacjonarne	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	10	0	8	16	16	14	0	0	1	3	581

Dekontaminacja narzędzi.

W Szpitalu Św. Wincentego a Paulo oraz w Szpitalu Morskim im. PCK w Gdyni funkcjonują Centralne Sterylizatornie, w których zapewniono ciąg technologiczny dekontaminacji narzędzi zgodny z wymaganiami zawartymi w części XI załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r., poz. 402). Uniwersyteckie Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej posiada umowę na przeprowadzanie sterylizacji w 7 Szpitalu Marynarki Wojennej w Gdańsku.

We wszystkich sterylizatorniach prowadzona była na bieżąco kontrola procesów sterylizacji testami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi. Kontrola fizyczna i chemiczna prowadzona była w każdym cyklu sterylizacji, wskaźniki biologiczne oceniające skuteczność procesów sterylizacji używane były raz w tygodniu. W podmiotach leczniczych używane były środki dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania. Stężenia robocze, czas użytkowania preparatów były właściwie dobierane, czas dezynfekcji zachowany. Podczas kontroli stwierdzano dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za te czynności. Narzędzia i sprzęt medyczny po sterylizacji przechowywane były zgodnie z datą ważności nadaną przez CS.

Zakład Patomorfologii

W gdyńskich szpitalach tylko w Szpitalu Morskim im. PCK w Gdyni znajdował się zakład patomorfologii i chłodnia do przechowywania zwłok. W skład zakładu wchodzi: pracownia formalinowa, obróbki preparatów histologicznych, mikroskopowa, cytologiczna, pomieszczenia obróbki materiałów małych i dużych, pomieszczenia administracyjno-socjalne, archiwum próbek, pomieszczenie sekcyjne, pomieszczenie przechowywania, przygotowywania i wydawania zwłok. Pomieszczenia pracowni histopatologicznej, administracyjno-socjalne i archiwum próbek zostały wyremontowane, natomiast pozostałe pomieszczenia wchodzące w skład zakładu patomorfologii, które wymagały remontu, w I kwartale 2023 r. zostaną przeniesione do Szpitala Św. Wincentego a Paulo w Gdyni. W 2022 r. z uwagi na awarię agregatu chłodniczego w chłodni zaistniała konieczność zorganizowania tymczasowego miejsca przechowywania zwłok. Wyznaczono na ten cel pomieszczenie po kaplicy, w którym zainstalowano klimatyzator, w celu zapewnienia odpowiedniej temperatury.

STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH WYKONUJĄCYCH AMBULATORYJNE ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

W 2022 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdowało się 148 przychodni lekarskich, 16-zakładów rehabilitacji leczniczej, 21-medycznych laboratoriów diagnostycznych i punktów pobrania materiału analitycznego.

Postępowania administracyjne wszczynano 11 razy, między innymi w związku z nieprawidłowym monitorowaniem warunków przechowywaniem preparatów immunologicznych, nieprzestrzeganiem lub brakiem procedur dotyczących zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym oraz w związku z nieprawidłową gospodarką odpadami medycznymi. Kontrole w 3 obiektach wykazały, że część worków i pojemników z odpadami w miejscu ich powstawania nie została prawidłowo oznakowana, bądź tego oznakowania brakowało oraz pojemnik na odpady medyczne był przepiętny. Ponadto w 1 przypadku został przekroczony czas wstępnego magazynowania odpadów. W/w nieprawidłowości stanowiły naruszenie zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. W związku z tym wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzję płaćniczą.

W zdecydowanej większości jednak odpady były zbierane selektywnie zarówno w miejscach ich powstawania, jak i magazynowania uwzględniając ich właściwości, sposób unieszkodliwiania lub odzysku. Miejscem wstępnego magazynowania odpadów medycznych były wydzielone pomieszczenia dostosowane do

wymogów w/w rozporządzenia. Odpady medyczne celem ich unieszkodliwienia były odbierane przez firmy zewnętrzne.

W ambulatoriach dekontaminacja narzędzi prowadzona była w pomieszczeniach lub w wydzielonym do tego celu miejscu w gabinecie diagnostyczno-zabiegowym, pod warunkiem zapewnienia rozdziału czasowego między wykonywaniem dekontaminacji, a udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Prawidłowy ciąg technologiczny dekontaminacji narzędzi zapewniał na każdym etapie technologicznym jednokierunkowy ruch materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylne. Dezynfekcja narzędzi, sprzętu, powierzchni w obiektach prowadzona była prawidłowo.

Tabela: Działalność kontrolno-represyjna

Rodzaj obiektu	W ewidencji		Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli			Mandaty		Liczba decyzji administracyjnych		
	ogółem	w tym nowych		zaplanowane	wykonane		Liczba	kwota	Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze	
					planowe	pozaplanowane				liczba	kwota
Przychodnie, poradnie, ambulatoria, w tym szkolne gabinety stomatologiczne	148	22	113	78	75	38	1	500	1	9	1185
Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne	21	2	5	2	2	3	0	0	0	0	0
Zakłady rehabilitacji leczniczej	16	10	11	3	2	9	0	0	0	2	166
RAZEM	185	34	129	83	79	50	1	500	1	11	1351

STAN SANITARNY PRAKTYK LEKARSKICH

W 2022 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdowało się 387 praktyk zawodowych w tym 145 indywidualnych praktyk lekarskich, 230 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, 10 grupowych praktyk lekarskich, 1 indywidualna praktyka pielęgniarska, 1 grupowa praktyka pielęgniarek.

W 2022 r. przeprowadzono 68 kontroli praktyk zawodowych. Do PSSE w Gdyni wpłynęła jedna interwencja na grupową praktykę lekarską, oraz dwie na praktyki zawodowe lekarzy dentyków. Przeprowadzone kontrole sanitarne potwierdziły ich zasadność, wszczęto postępowanie administracyjne, wydano decyzje płatnicze. Nieprawidłowości dotyczyły postępowania z odpadami medycznymi, które było niezgodne z zapisami obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi oraz nieprawidłowego nadzoru nad przestrzeganiem procedur w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

W praktykach zawodowych dekontaminacja narzędzi prowadzona była w wydzielonych sterylizatorniach lub w wydzielonym do tego celu miejscu w gabinecie zabiegowym (w zdecydowanej większości praktykach zawodowych). Zachowany był warunek zapewnienia rozdziału czasowego między wykonywaniem dekontaminacji a udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

II.2 PROMOCJA ZDROWIA, PROGRAMY PROZDROWOTNE

W zamierzeniach Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia na 2022 r. zaplanowano:

- realizację programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób;
- nawiązywanie współpracy w zakresie realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem władz lokalnych, organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia;
- informowanie społeczeństwa o najważniejszych uwarunkowaniach stanu zdrowia, zagrożeniach zasadach i metodach zapobiegania oraz efektach przedsięwzięć prowadzonych przez jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W 2022 roku w placówkach oświatowo-wychowawczych realizowano programy prozdrowotne:

1. **„Trzymaj Formę”** program edukacyjny dla klas V – VIII szkół podstawowych. Cel programu to zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie młodzieży. Program realizowany był w formie projektu edukacyjnego. Wzięło udział 17 szkół podstawowych (3724 uczniów, 934 rodziców).
2. **„Czyste Powietrze wokół Nas”** - program przedszkolnej edukacji antytytoniowej. Celem programu jest ochrona dzieci przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego. Program realizowało 12 przedszkoli i 9 szkół podstawowych (983 dzieci oraz 323 rodziców).
3. **„Bieg po zdrowie”** – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej przeznaczony dla uczniów klas IV szkół podstawowych. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. W V edycji programu wzięło udział 10 szkół (489 uczniów oraz 170 rodziców).
4. **„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu tytoniu i innych środków psychoaktywnych”**. Program profilaktyczny skierowany do kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 r.ż.). W ramach tego programu w szkołach ponadpodstawowych wdrażany był program, „ARS, czyli jak dbać o miłość”. Program realizowało 8 szkół ponadpodstawowych (1036 uczniów oraz 135 rodziców).
5. **„Znamie! Znam je?”** – program profilaktyki raka skóry (czerniaka) przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu jest zwiększenie wiedzy na temat nowotworów skóry ze szczególnym uwzględnieniem czerniaka. Program realizowało 10 szkół (2358 uczniów oraz 300 rodziców i nauczycieli).
6. **„Podstępne WZW”**- program edukacyjny w zakresie profilaktyki zakażeń HBV i HCV przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu jest zwiększenie wiedzy uczniów na temat zakażeń HBV i HCV. Program realizowało 8 szkół (1588 uczniów oraz 94 rodziców).
7. **Skąd się biorą produkty ekologiczne?** – program profilaktyczny dotyczący żywności ekologicznej i zdrowego żywienia przeznaczony dla dzieci 5 i 6 – letnich w przedszkolach. Program realizowało 17 przedszkoli (565 dzieci oraz 203 rodziców).
8. **Program Profilaktyki HIV / AIDS** – program przeznaczony dla ogółu społeczeństwa. Celem programu jest dostarczenie niezbędnej wiedzy całemu społeczeństwu na temat HIV / AIDS oraz propagowanie badań krwi w kierunku HIV. Na stronie internetowej PSSE zamieszczono informacje dotyczące obchodów Światowego Dnia AIDS.

Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia prowadzili ramach interwencji nieprogramowych działania profilaktyczne takie jak:

1. Profilaktyka Covid 19;
2. Profilaktyka grypy (propagowanie szczepień przeciw grypie);
3. Światowy Dzień Zdrowia;
4. Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży (zimowy, letni);
5. „Światowy Dzień bez Tytoniu”(31.05.20202 r.);

6. „Światowy Dzień Rzucania Palenia” (17.11.2022 r.);
7. Profilaktyka dotycząca dopalaczy - nowych środków psychoaktywnych;
8. Profilaktyka wszawicy;
9. Kampania edukacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność” - spotkania z rodzicami uczniów szkół podstawowych i przedszkoli (5 placówek, 276 rodziców).
10. Propagowanie szczepień przeciw Covid 19.
11. Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach.

W listopadzie 2022 roku uczniowie klas I XIV Liceum Ogólnokształcącego w Gdyni wzięli udział w ogólnopolskim badaniu ankietowym „Światowe badania postaw wobec palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej (Global Youth Tobacco Survey – GYTS) zorganizowanym przez Narodowy Instytut Onkologii – Państwowy Instytut Badawczy. Badania ankietowe były anonimowe i dobrowolne. W badaniu wzięło udział 93 uczniów z czterech losowo wybranych klas I.

Pracownicy Sekcji OZiPZ i Epidemiologii uczestniczyli w imprezie prozdrowotnej „Dzień dla zdrowia” zorganizowanej przez Gdyńskie Centrum Zdrowia. Impreza skierowana była do gdyńskich dzieci i ich rodziców oraz opiekunów. W ramach imprezy prowadzono naukę właściwego sposobu dezynfekcji rąk (możliwość sprawdzenia dokładności przeprowadzonej dezynfekcji pod lampą UV). Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych i gadżetów (książeczki „Moje czyste Ręce”, kubki termiczne, środki do dezynfekcji rąk, długopisy, pisaki, zawieszki odbłaskowe itp.). Ponadto prowadzono z uczestnikami imprezy rozmowy indywidualne dotyczące prawidłowej higieny rąk.

Część działań profilaktycznych ograniczono do informacji zamieszczonych na stronie internetowej PSSE i Facebooku.

Uczniowie gdyńskich szkół średnich brali udział w III Pomorskim Festiwalu Krótkich Filmów o HIV. Celem konkursu było przekazanie informacji dotyczących zasad profilaktyki HIV/AIDS, promowanie odpowiedzialności za własne życie i zdrowie, integrowanie środowisk szkolnych i inspirowanie ich do działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej poprzez kontakt ze sztuką i aktywność artystyczną. Od lat uczniowie gdyńskich szkół chętnie uczestniczą w festiwalu i odnoszą sukcesy. W ostatniej edycji festiwalu I miejsce zajęło Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Gdyni, wyróżnienie otrzymało IX Liceum Ogólnokształcące w Gdyni. Cennym elementem festiwalu jest panel edukacyjny, w ramach którego odbywają się spotkania ze specjalistami w dziedzinie profilaktyki HIV/AIDS oraz w dziedzinie tworzenia profesjonalnych materiałów filmowych.

II.3 BEZPIECZEŃSTWO ZDROWOTNE WODY, OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, ŚRODKI TRANSPORTU.

Priorytetowymi zadaniami realizowanymi przez Sekcję Higieny Komunalnej jest nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody w kąpieliskach i w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody na pływalniach. Prowadzono monitoring jakości wody w zakresie występowania bakterii z rodzaju *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej, w budynkach zamieszkania zbiorowego, w obiektach użyteczności publicznej oraz w podmiotach wykonujących działalność leczniczą stacjonarną i całodobową.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej prowadzili nadzór nad obiektami i urządzeniami użyteczności publicznej, nieruchomościami oraz środkami transportu publicznego, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Załatwiano sprawy i prowadzono nadzór w obszarze postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego, wydawano zezwolenia na ekshumacje, na sprowadzenie zwłok i urn ze spopielonymi szczątkami z zagranicy oraz na wywóz zwłok i urn ze spopielonymi szczątkami za granicę. Nadzorowano, czy są przestrzegane wymagania określone w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium. Kontrolowano czy w obiektach użyteczności publicznej podmioty prowadzą działalność przy zachowaniu bezpiecznych warunków sanitarnych. W 2022 r. w ramach swoich działań pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili ogółem 432 kontrole (w tym: 235 kontrole sanitarne obiektów, które zostały zaplanowane na 2022 rok, 197 kontroli podjętych na wniosek strony, interwencyjnych i w obiektach nowo otwartych). Wydano 66 decyzji administracyjnych, 52 postanowienia i 40 opinii sanitarnych. Nałożono 27 mandatów karnych na sumę 5930 zł.

Do badań laboratoryjnych pobrano 149 próbek wody (w tym próbki wody przeznaczonej do spożycia, ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.*, z pływalni i kąpielisk).

OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA

Nadzór w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi był prowadzony przez pracowników Sekcji Higieny Komunalnej wspólnie z podmiotami odpowiedzialnymi za zaopatrzenie w wodę. Badania próbek wody pobranych w punktach zgodności potwierdziły, że jej jakość odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Mieszkańcy Gdyni zaopatrywani są w wodę pochodzącą głównie z Gdyńskiego Systemu Wodociągowego. Do niektórych budynków woda dostarczana jest także z innych ujęć wody (ujęcia: Osowa, Brodwin, Nadleśnictwo Gdańsk, ujęcie Fundacji L'Arche Wspólnota Gdynia przy ul. Wiczlińskiej 127F oraz z ujęcia znajdującego się na terenie Portu Wojennego Gdynia).

Gdyński System Wodociągowy zasilany jest w sposób ciągły w wodę z 6 ujęć podziemnych: „Kolbki”, „Wielki Kack”, „Wiczlino”, „Sieradzka”, „Reda”, „Rumia”. Woda ujmowana z tych ujęć charakteryzuje się stabilnym składem fizykochemicznym, niemniej wymaga ona uzdatnienia w zakresie parametrów fizykochemicznych (głównie związków żelaza, manganu, barwy, mętności). Stabilizację ciśnienia w rozległych obszarach głównych stref zasilania zapewniają zbiorniki retencyjne. Są to obiekty terenowe, zlokalizowane w najwyższych punktach stref zasilania. Stanowią one bufor umożliwiający nieprzerwaną dostawę wody do wszystkich klientów również w przypadku, gdy ujęcie wody nie pracuje. Zbiorniki są rezerwuarem wody w sieci wodociągowej w przypadku nagłego, nieprzewidywalnego znacznego zapotrzebowania (pożar, awaria magistrali połączona ze znacznym wyciekami wody). Gdyński System Wodociągowy pracuje jako wielostrefowy pompowy. Jest podzielony na cztery strefy zasilania:

- I strefa – 42.0 m n.p.m., zbiornik P-1;
- II strefa – 72.0 m n.p.m., zbiorniki Obłuże, Witomiński, Kwizdyński lewy i prawy;
- III strefa – 137.0 m n.p.m., zbiornik Chwarzno;
- IV strefa – 169.0 m n.p.m., zbiornik Kacze Buki.

- V strefa – powyżej 169.0 m n.p.m., stacje stałego ciśnienia.

Objętość zbiorników retencyjnych jest dostosowana do zapotrzebowania w poszczególnych strefach.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni wraz z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gdyni monitorował jakość wody w Gdyńskim Systemie Wodociągowym.

Próbki wody do badań laboratoryjnych pobierane były w punktach tzw. "punktach zgodności", w których woda powinna spełniać wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne. Punkty te wyznaczono w budynkach użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego (m. in. w szkołach, przedszkolach, przychodniach, hotelach, szpitalu, w zakładach gastronomicznych) oraz na sieci wodociągowej. Ponadto Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gdyni w ramach wewnętrznej kontroli pobierało próbki wody do badań w miejscach wprowadzania wody do sieci (punkt na stacji uzdatniania wody), a także na sieci przesyłowej (ze zbiorników retencyjnych) oraz na sieci wodociągowej.

W 2022 roku z Gdyńskiego Systemu Wodociągowego w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej pobrano łącznie 149 próbek wody do badań w kierunku parametrów mikrobiologicznych, chemicznych i organoleptycznych. W tym:

w zakresie parametrów grupy A (parametry: bakterie grupy coli, Escherichia coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, barwa, mętność, smak, zapach, pH, przewodność elektryczna) – **pobrano łącznie 134 próbek wody;**

w zakresie parametrów grupy B (parametry: Escherichia coli, bakterie grupy coli, enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 36°C, barwa, mętność, smak, zapach, pH, przewodność elektryczna, mangan, twardość ogólna, jon amonu, żelazo, akryloamid, antymon, arsen, azotyny, azotany, benzen, benzo(a)piren, bor, bromiany, chlorek winylu, chrom, cyjanki, 1,2-dichloroetan, epichlorohydryna, fluorki, kadm, miedź, nikiel, ołów, pestycydy, Σ pestycydów, rtęć, selen, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, Σ WWA, Σ THM, glin, chlorki, OWO, siarczany, sól, indeks nadmanganianowy, magnez, srebro, wapń) – **pobrano 15 próbek wody;**

Ponadto pobrano 3 próbki wody do badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, Escherichia coli, enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C), 1 próbkę w zakresie mętności i 1 próbkę w kierunku substancji promieniotwórczych.

Badania laboratoryjne wykazywały, że jakość wody w badanym zakresie odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie sprawozdań z badań, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni, w 2022 roku wydał 19 ocen o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego miasta Gdyni (12 ocen miesięcznych, 4 kwartalne, 2 okresowe i 1 obszarową).

W 2022 roku do PPIS w Gdyni wpłynęła 1 interwencja na złą jakość wody dostarczanej do budynku wielorodzinnego. PEWIK Gdynia podjął działania, które doprowadziły do poprawy jakości wody w tym budynku.

Podmioty lecznicze znajdujące się na terenie Gdyni były zaopatrywane w wodę z Gdyńskiego Systemu Wodociągowego (oprócz 1 szpitala posiadającego własne ujęcie wody). Jakość dostarczanej wody odpowiadała wymaganiom określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Zgodnie z zapisem §41 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, podmioty lecznicze powinny posiadać rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę. Dla Szpitala Morskiego im. PCK, posiadającego własne ujęcie wody, rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę stanowi możliwość przełączenia do Gdyńskiego Systemu Wodociągowego. Pozostałe podmioty lecznicze posiadają zbiornik zapewniający dobowe zapotrzebowanie w wodę. W Uniwersyteckim Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej wybudowano zbiornik zapewniający dobowe zapotrzebowanie w wodę, ale z uwagi, że jakość wody wychodzącej z tego zbiornika nie odpowiada wymaganiom sanitarnym, nie został włączony do

eksploatacji. Podejmuje się działania mające na celu zapewnienie indywidualnego źródła zaopatrzenia w wodę, tj. uruchomienie własnego ujęcia wody.

Jak wskazano powyżej nie wszyscy mieszkańcy Gdyni są zaopatrywani w wodę pochodzącą z Gdyńskiego Systemu Wodociągowego. Do budynków przy ulicy Jeleniej, Łosiowej i Sarniej (131 mieszkańców) woda dochodzi z ujęcia „Osowa”, nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku. Dostawcą wody z ujęcia Osowa jest firma Saur Neptun Gdańsk S.A. Natomiast mieszkańcy ulicy Bernadowskiej w Gdyni (240 osób) posiadają wodę z ujęcia Brodwinno, będącego pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sopocie. Dostawcą wody z ujęcia Brodwinno jest natomiast AQUA-Sopot Sp. z o.o.

Przy ul. Arciszewskich 26, 27, 29, 30 i Śmidowicza 71b, znajdują się budynki, do których woda jest doprowadzana z urządzeń wodociągowych znajdujących się na terenie Komendy Portu Wojennego, będącego pod nadzorem Wojskowego Ośrodka Medycyny Prewencyjnej. Badania próbek wody przeprowadzone w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządców tych nieruchomości w punktach zgodności (na wejściu do budynku) wykazały, że jej jakość odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Z uwagi na fakt, że urządzenia wodociągowe, z których woda jest dostarczana do budynków przy ul. Arciszewskich 26, 27, 29 i 30 i Śmidowicza 71b znajdują się na terenie Komendy Portu Wojennego, PPIS w Gdyni nie ma możliwości ich monitorowania. Z tego powodu byłoby zasadne podłączenie tych budynków do Gdyńskiego Systemu Wodociągowego.

Mieszkańcy budynku przy ul. Marszewskiej 5 w Gdyni (8 osób) otrzymują wodę z ujęcia wody Marszewo natomiast mieszkańcy budynku przy ul. Gołębiewo 1 i 4 (12 osób) z ujęcia Gołębiewo. Zarządcą tych ujęć jest Nadleśnictwo Gdańsk z siedzibą w Gdyni. W 2022 r. pobrano łącznie 6 próbek wody do badań (3 próbki wody z ujęcia wody Marszewo oraz 3 próbki wody z ujęcia Gołębiewo).

Kolejnym dostawcą wody dla mieszkańców Gdyni jest Fundacja L'Arche posiadająca ujęcie wody przy ul. Wiczlińskiej 127 F w Gdyni. Z tego ujęcia woda doprowadzana jest do budynku mieszkalnego (domu opieki) przy ul. Wiczlińskiej 127 F. Badania jakości wody z tego ujęcia, dwukrotnie wykazały podwyższoną wartość parametru ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C. Zarządca ujęcia przeprowadził działania naprawcze (płukanie instalacji) i wykonał badania kontrolne jakości wody, które nie potwierdziły nieprawidłowości.

PPIS w Gdyni w 2022 r. nie otrzymał od mieszkańców powyższych nieruchomości interwencji na pogorszenie się jakości wody.

Na terenie Gdyni znajdują się zakłady, które posiadają własne ujęcia wodne – Radmor S.A. i PGE Energia Ciepła S.A. (Elektrociepłownia Gdyńska). Woda z ujęć zakładowych wykorzystywana jest głównie w produkcji i do celów gospodarczych. W 2022 roku Elektrociepłownia Gdyńska była przełączona na zasilanie w wodę z Gdyńskiego Systemu Wodociągowego. Natomiast Radmor S.A. prowadził monitoring wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przeprowadzone badania nie wykazały przekroczeń.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni nie odnotował w 2022 r. na terenie miasta Gdyni zachorowań wodozależnych o potwierdzonej etiologii.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni w ramach nadzoru nad laboratoriami wykonującymi badania jakości wody, zatwierdził w 2022 r. w drodze decyzji Laboratorium J.S. Hamilton Poland Sp. z o.o.

OCENA JAKOŚCI CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ W PODMIOTACH LECZNICZYCH I INNYCH OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ POD KĄTEM OBECNOŚCI BAKTERII Z RODZAJU LEGIONELLA SP.

PPIS w Gdyni w ramach prowadzonego nadzoru nad podmiotami leczniczymi monitorował jakość wody w instalacji wody ciepłej użytkowej, w zakresie bakterii Legionella.

W 2022 r. PPIS w Gdyni w ramach kontroli urzędowej pobrał do badań laboratoryjnych próbki ciepłej wody z instalacji wodociągowej w 6 szpitalach, w ośrodku opiekuńczo-leczniczym i w zakładzie rehabilitacji leczniczej. Badania wykazały, że jakość ciepłej wody użytkowej spełnia wymagania sanitarne.

Podmioty lecznicze w ramach wewnętrznej kontroli monitorowały instalację wody ciepłej użytkowej. Badania próbek wody na obecność bakterii Legionella wykonano w 6 szpitalach, w ośrodku opiekuńczo-leczniczym oraz w zakładzie rehabilitacji.

PPIS w Gdyni na podstawie wyników z badań oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi stwierdził w 3 szpitalach przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej użytkowej. W 1 szpitalu było to skażenie punktowe. W 2 pozostałych szpitalach stwierdzono skolonizowanie instalacji wody ciepłej użytkowej przez pałeczki Legionella. Podjęte działania naprawcze doprowadziły do poprawy jakości wody we wszystkich obiektach.

Zarządcy obiektów, w których instalacja była skolonizowana bakteriami Legionella, natychmiast przystępowali do ustalenia przyczyny wzrostu liczby bakterii z rodzaju Legionella, a w następnej kolejności do jej usunięcia. Skuteczność podejmowanych działań potwierdzano badaniami kontrolnymi. Najczęstszą przyczyną wzrostu tych bakterii w wewnętrznej instalacji wodociągowej była niska temperatura wody ciepłej, która utrzymywała się poniżej 50°C (wymagana temperatura 55-60°C w całej instalacji c.w.u.), nieprawidłowa eksploatacja instalacji wodociągowej (brak zapewnionej cyrkulacji wody, zanieczyszczenia, biofilm itp.), brak możliwości okresowego przegrzewania instalacji c.w.u. wodą o temperaturze 70°C (w szczególności po okresie grzewczym, kiedy OPEC podaje wodę o niższych parametrach).

Najpowszechniejszą drogą zakażenia jest wdychanie aerozolu wodno-powietrznego zawierającego wyżej wskazane bakterie. Dlatego instalacje ciepłej wody skolonizowane tymi bakteriami stwarzają zagrożenie zdrowotne. W związku z powyższym jednym z elementów nadzoru prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kontrola jakości ciepłej wody użytkowej nie tylko w podmiotach leczniczych, ale również w budynkach użyteczności publicznej, w których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny (w zakładach opieki nad osobami starszymi czy dziećmi, obiektach hotelarskich, ośrodkach wypoczynkowych, na pływalniach, w zakładach odnowy biologicznej, w szkołach, przedszkolach itp.), w celu eliminacji zagrożenia zakażeniami bakteriami Legionella sp.

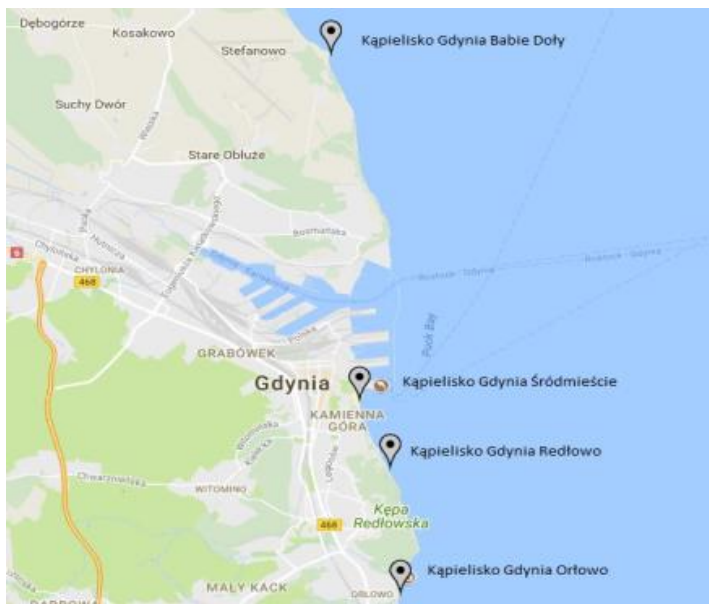
Zarządcy obiektów użyteczności publicznej, w których występowało narażenie na zakażenie bakteriami z rodzaju Legionella sp., wykonywali w ramach wewnętrznej kontroli badania ciepłej wody. W 2022 r. badania te zostały wykonane w 10 obiektach hotelarskich, w 3 domach studenckich, w 1 domu pomocy społecznej, w 1 domu seniora, w 1 ośrodku wsparcia, w 1 specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w 3 placówkach opiekuńczo - wychowawczych, na 10 pływalniach, w 9 obiektach sportowych. Badania wykazały tylko w jednym w obiekcie sportowym przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej użytkowej. W pozostałych obiektach badania wykazały, że jakość ciepłej wody użytkowej spełnia wymagania sanitarne.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej mając na uwadze bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców, w czasie podejmowanych czynności kontrolnych obiektów, w których podczas świadczonych usług powstawał aerozol wielokrotnie zwracali uwagę na konieczność monitorowania instalacji wodociągowej (wody ciepłej i zimnej). Przypominali, że nieodpowiednie zarządzanie instalacją wodną w budynkach może mieć poważne skutki zdrowotne. Dlatego tak ważne jest utrzymanie jej we właściwym stanie sanitarno-technicznym.

OCENA KĄPIELISK

W sezonie letnim 2022 w wykazie kąpielisk liczba gdyńskich kąpielisk się nie zmieniła. Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Gdynia nr XLI/1263/22 z dnia 27 kwietnia 2022 r., czynne były kąpieliska: Gdynia Śródmieście, Gdynia Redłowo, Gdynia Orłowo i Gdynia Babie Doły.

PPIS w Gdyni sprawował nadzór nad jakością wody w kąpieliskach na podstawie obowiązujących przepisów prawnych tj. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

Rys. 1 Mapa gdyńskich kąpielisk.

Sezon kąpielowy został określony na kąpielisku Gdynia Śródmieście od 24.06.2022 r. do 31.08.2022 r., natomiast na kąpieliskach Gdynia Redłowo, Gdynia Orłowo, Gdynia Babie Doły od 01.07.2022 r. do 31.08.2022 r. Należy zwrócić uwagę, że po raz pierwszy sezon na kąpieliskach Gdynia Redłowo, Gdynia Orłowo, Gdynia Babie Doły rozpoczął się później niż na kąpielisku Gdynia Śródmieście i tym samym trwał krócej.

Organizator kąpielisk – Gdyńskie Centrum Sportu wywiązywał się ze zobowiązań, wynikających z obowiązujących aktów prawnych. Na podstawie harmonogramu uzgodnionego z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Gdyni prowadził kontrolę jakości wody w kąpieliskach. Przed sezonem w ramach kontroli urzędowej PPIS w Gdyni pobrał 4 próbki wody, natomiast Gdyńskie Centrum Sportu (w ramach wewnętrznej kontroli) w całym sezonie kąpieliskowym pobrało łącznie 16 próbek wody z kąpielisk (po 4 próbki wody z każdego kąpieliska). Badania prowadzono zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli.

Ponadto ratownicy wizualnie oceniali wodę w kąpieliskach pod kątem występowania zanieczyszczeń takich jak: pozostałości smoliste, szkło, tworzywa sztuczne, guma lub inne odpady, a jej wyniki były odnotowywane w kartach kąpielisk. Sprawozdania z badań oraz karty kąpielisk Organizator na bieżąco przekazywał do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni. Na podstawie sprawozdań z badań próbek wody oraz ustaleń z kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznych wydano 46 ocen o jakości wody w kąpieliskach (4 oceny przed sezonem kąpieliskowym i 42 w trakcie sezonu). W tym wydano 13 ocen o nieprzydatności wody do kąpeli z powodu wystąpienia zakwitów sinic na wszystkich kąpieliskach. Na podstawie wyników badań z czterech sezonów kąpielowych (lata 2019-2022), PPIS w Gdyni dokonał klasyfikacji jakości wody w gdyńskich kąpieliskach w zakresie parametrów mikrobiologicznych: *Escherichia coli* i enterokoków. Jakość wody w kąpieliskach: Gdynia Śródmieście, Gdynia Redłowo i Gdynia Babie Doły została sklasyfikowana jako doskonała, a w kąpielisku Gdynia Orłowo jako dobra. Na zaniżoną klasyfikację jakości wody w tym kąpielisku miały wpływ podwyższone wartości parametryczne parametru *Escherichia coli* w badanych próbkach wody. Taka sama klasyfikacja była za lata 2018-2021. Na taki stan może mieć wpływ bliska lokalizacja Potoku Kolibkowskiego oraz Rzeki Kaczej, czego potwierdzeniem są wyniki badań jakości wody z ujść tych cieków, zleconych przez Organizatora kąpielisk. Organizator powinien, we współpracy z innymi jednostkami gminnymi, dążyć do poprawy klasyfikacji jakości wody w kąpielisku Gdynia Orłowo poprzez eliminację ewentualnych zagrożeń, np. zrzutów zanieczyszczeń do tych cieków.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej na bieżąco aktualizowali internetowy serwis kąpieliskowy (system monitoringu jakości wody w kąpieliskach), który zapewniał ciągłą, wielostronną i szybką wymianę danych, przez to zapewniano kompletność i niezbędną jakość informacji o kąpieliskach.

W trakcie trwania sezonu kąpieliskowego kontrolowano także infrastrukturę kąpielisk tj. pomieszczenia sanitarne (toalety, natryski), pomieszczenia dla ratowników, punkty medyczne, miejsca do plażowania. Przeprowadzono łącznie 4 kontrole sanitarne. Kąpieliska były prawidłowo oznakowane, a tablice informacyjne na bieżąco aktualizowane. W trakcie trwania sezonu kąpieliskowego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni nie otrzymał interwencji na jakość wody oraz na stan sanitarno-porządkowy gdyńskich kąpielisk. Gdyńskie Centrum Sportu na bieżąco informowało społeczeństwo o sytuacji panującej na kąpieliskach (umieszczając informację m.in. na tablicach informacyjnych i na stronie internetowej oraz w ogólnopolskim systemie informacyjnym – Serwisie Kąpieliskowym).

OCENA PŁYWALNI

W ramach bieżącego nadzoru monitorowano jakość wody na gdyńskich pływalniach. Zarządcy pływalni realizowali badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie harmonogramu, który został ustalony z PPIS w Gdyni. Nie stwierdzono nieprawidłowości w jego realizacji. PPIS w Gdyni wydał 10 zbiorczych okresowych ocen jakości wody na pływalniach.

W 2022 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdowało się 10 pływalni krytych (6 w obiektach szkolnych i 4 w hotelach). Wszystkie pływalnie były zasilane w wodę z Gdyńskiego Systemu Wodociągowego. Posiadały wydzielone szatnie z węzłami sanitarnymi (oddzielne natryski i toalety dla kobiet i mężczyzn). W każdym obiekcie obowiązywał regulamin, który określał warunki korzystania z pływalni, a ich użytkownicy byli zobowiązani go przestrzegać.

W 2022 roku we wszystkich pływalniach przeprowadzono kontrole sanitarne, podczas których oceniano warunki higieniczno-sanitarne i stan sanitarno-techniczny pomieszczeń (halę niecki basenowej, pomieszczenia higieniczno-sanitarne, szatnie, pomieszczenia techniczne).

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody z 10 pływalni pobrano próbki wody do badań laboratoryjnych. Łącznie pobrano 82 próbki wody do badań w kierunku parametrów bakteriologicznych i fizyko-chemicznych.

Badania laboratoryjne przeprowadzone przez PPIS w Gdyni w ramach sprawowanego nadzoru i przez zarządców pływalni w ramach kontroli wewnętrznej wykazywały krótkotrwałe niedotrzymanie wartości parametrycznych ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C po 48h, bakterii *Legionella sp.*, pH, potencjału redox, chloru wolnego, chloru związanego, chloroformu i utlenialności, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Na incydentalne przekroczenie wyżej wskazanych parametrów mogło mieć wpływ nieprzestrzeganie zasad higieny przez osoby kąpiące się i nieprawidłowa eksploatacja urządzeń uzdatniających. Zarządcy pływalni każdorazowo podejmowali działania naprawcze mające na celu doprowadzenie jakości wody do wymaganych norm.

W sumie w związku z nieprawidłowościami dot. jakości wody na pływalniach wydano 7 decyzji płatniczych w związku ze stwierdzeniem przekroczeń dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella sp.* w instalacji wewnętrznej na 6 pływalniach oraz dopuszczalnej wartości chloroformu w systemie cyrkulacji na 1 pływalni. Zarządcy tych obiektów przystąpili natychmiast do ustalenia przyczyn pogorszenia jakości wody i ich usunięcia. Skuteczność podejmowanych działań potwierdzono badaniami kontrolnymi.

Na koniec 2022 roku woda na wszystkich pływalniach spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Jakość wody w niecce basenowej była również na bieżąco oceniana wizualnie przez zarządców. Systematycznie nadzorowano i dokumentowano pracę urządzeń basenowych oraz rejestrowanie wyników pomiaru jakości wody na pływalni. W obiektach w widocznych miejscach znajdowały się komunikaty

informujące użytkowników o jakości wody na pływalni, komunikat taki był również zamieszczony na stronach internetowych pływalni. Do PPIS w Gdyni nie wpłynęły interwencje dot. nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego i sanitarno-technicznego w tych obiektach.

PROWADZENIE NADZORU NAD OBIEKTAMI I URZĄDZENIAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, NIERUCHOMOŚCIAMI ORAZ ŚRODKAMI TRANSPORTU PUBLICZNEGO, POD WZGLĘDEM WYMAGAŃ HIGIENICZNYCH I ZDROWOTNYCH.

Domy pomocy społecznej, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę.

W 2022 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdowało się 5 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (1 ośrodek interwencji kryzysowej, 2 środowiskowe domy samopomocy, 1 dzienny dom pomocy, 1 ośrodek wsparcia), 5 placówek zapewniających całodobową opiekę oraz 1 dom pomocy społecznej. Wszystkie obiekty, które zostały zaplanowane na 2022 r. zostały skontrolowane za wyjątkiem zlikwidowanego Zespołu Opiekuńczego ul. Fredry 3. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego i sanitarno-technicznego. Do PPIS w Gdyni nie wpłynęły interwencje na wyżej wskazane działalności.

Tabela 1 Działalność kontrolno-represyjna

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli		Mandaty		Liczba decyzji administracyjnych	
			zaplanowane	wykonane	Liczba	kwota	Decyzje administracyjne	Decyzje płatnicze liczba
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	5	0	0	0	0	0	0	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	5	5	8	7	0	0	0	0
Domy pomocy społecznej	1	1	0	1	0	0	0	0
RAZEM	11	6	8	8	0	0	0	0

OBIEKTY HOTELARSKIE, TURYSTYCZNE I NOCLEGOWNIE

Tabela 2. Działalność kontrolno-represyjna

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli		Mandaty		Liczba decyzji administracyjnych	
			zaplanowane	wykonane	Liczba	kwota	Decyzje administracyjne	Decyzje płatnicze liczba
Noclegownie i domy dla bezdomnych	3	3	3	3	0	0	0	0
Hotele	17	10	4	10	0	0	0	0
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	38	30	16	31	2	700	2	423
RAZEM	58	43	23	44	2	700	2	423

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej w 2022 r. przeprowadzili ogółem 41 kontroli w obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie, w tym: w hotelach – 10 kontroli, w innych obiektach noclegowych (pokoje gościnne, obiekty noclegowe przeznaczone na wynajem krótkoterwały) - 31 kontroli.

Do PPIS w Gdyni wpłynęła 1 interwencja (niezasadna) na noclegownię i 6 interwencji na obiekty noclegowe, w tym 3 zasadne, świadczące usługi krótkoterwałego wynajmu. Interwencje dotyczyły: niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego i sanitarno-technicznego (występowania insektów, niezachowania należytej czystości przy świadczeniu usług noclegowych, nieprawidłowej gospodarki odpadami). Każdorazowo po otrzymaniu interwencji podejmowano czynności kontrolne w celu ustalenia stanu faktycznego. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 2 mandaty karne na sumę 700 zł. W przypadku jednej interwencji zarządca przeprowadził działania naprawcze przed wpływieniem interwencji do PPIS w Gdyni.

PPIS w Gdyni wydał 6 opinii sanitarnych dot. hoteli i 11 opinii sanitarnych dot. pozostałych obiektów noclegowych.

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, TATUAŻU I ODNOWY BIOLOGICZNEJ

W grupie obiektów zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu liczba tych działalności uległa zwiększeniu w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Tabela 3. Liczba obiektów w latach 2021-2022

Rodzaj obiektu	2021	2022
Zakłady fryzjerskie	151	163
Zakłady kosmetyczne	124	151
Zakłady tatuażu	11	19
Zakłady odnowy biologicznej	64	58
Zakłady fryzjersko-kosmetyczne	50	47

Tabela 4. Działania kontrolno-represyjne

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli		Mandaty		Liczba decyzji administracyjnych		
			zaplanowane	wykonane	Liczba	kwota	Decyzje administracyjne	Decyzje płatnicze	
								liczba	kwota
Zakłady fryzjerskie	163	117	97	117	6	2000	0	6	1375
Zakłady kosmetyczne	151	88	60	i	3	1300	0	3	714
Zakłady tatuażu	19	19	11	19	0	0	0	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	58	33	32	33	0	0	0	0	0
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	47	28	29	28	2	1000	0	2	476
RAZEM	438	285	229	286	11	4300	0	11	2565

W 2022 roku w tej grupie skontrolowano ogółem 285 obiektów, w tym 93 zakłady nowouruchomione.

Zakłady posiadały wydzielone miejsca dla klientów korzystających z usług oraz miejsca do przechowywania odzieży wierzchniej, a także pomieszczenia sanitarne, wydzielone pomieszczenia/miejsca do przechowywania i mycia sprzętu porządkowego oraz przechowywania środków czystości. Zaplecza socjalne znajdowały się najczęściej w wydzielonym pomieszczeniu, z szafami dwudzielnymi na odzież osobistą i ochronną oraz kącikiem do spożywania posiłków.

Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę, czy właściwe jest postępowanie z narzędziami i sprzętem, czy prawidłowo przeprowadzany jest proces dekontaminacji, czy pomieszczenia i stanowiska są utrzymane we właściwym stanie sanitarno-porządkowym. W przypadku, gdy stwierdzono nieprawidłowości, osoby odpowiedzialne za je naruszenie zostały ukarane mandatem karnym. W większości obiektach, w których prowadzono działalności fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu oraz odnowy biologicznej były zachowane prawidłowe warunki higieniczno-sanitarne. Stwierdzane podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowości miały charakter incydentalny, a prowadzący działalność podejmowali działania mające na celu ich szybkie usunięcie. Narzędzia i sprzęt fryzjersko-kosmetyczny był dezynfekowany w środkach do tego przeznaczonych. Środki do dezynfekcji w liczbie dostatecznej, przechowywane były prawidłowo.

W tej grupie obiektów, 55 skontrolowanych zakładów posiadało na wyposażeniu autoklawy. Te podmioty, które ich nie posiadają, oddają narzędzia do sterylizacji najczęściej do podmiotów leczniczych (do przychodni, indywidualnym praktykom lekarskim) oraz firmom prowadzącym działalność w zakresie sterylizacji sprzętu i narzędzi. Podczas czynności kontrolnych zwracano uwagę w jaki sposób postępuje się z odpadami, które powstały przy wykonywanych usługach m.in. z: igłami, ostrymi końcówkami, wacikami i płatkami higienicznymi po oczyszczaniu twarzy. Tego rodzaju odpady były traktowane jako odpady niebezpieczne, specjalistyczna firma zabierała je do unieszkodliwienia.

Czynności kontrolne podejmowane były również w związku z otrzymanymi interwencjami. Jedną kontrolę przeprowadzono w zakładzie fryzjerskim i cztery kontrole w zakładach kosmetycznych. Zasadna okazała się interwencja w zakładzie fryzjerskim (nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny), w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne.

W grupie obiektów zakładów kosmetycznych, zakładów fryzjerskich oraz zakładów fryzjersko-kosmetycznych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości nakładano mandaty karne. W sumie w tych obiektach nałożono 11 mandatów na kwotę 4300 zł oraz zostało wydanych 11 decyzji płatniczych na kwotę 2565 zł.

STACJE KOLEJOWE I ŚRODKI TRANSPORTU

Do PPIS w Gdyni w 2022 r. wpłynęły 2 interwencje na środki transportu publicznego. Jedna interwencja dotyczyła nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego autobusu liniowego Flix Bus (wylane fekalia do luku bagażowego). Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła jej zasadności. Druga interwencja dotyczyła pogryzienia pasażera pociągu przez pluskwy. Przewoźnik niezwłocznie podjął działania mające na celu wyeliminowanie problemu. Ponadto skontrolowano przygotowanie do drogi 3 składów pociągów pasażerskich, które nie wykazały nieprawidłowości. Czynności kontrolne prowadzone były w bazach przygotowania wagonów do drogi, po świeżo przeprowadzonych czynnościach sprzątnięcia, mycia oraz ewentualnych naprawach.

ZAKŁADY PRALNICZE, OBIEKTY SPORTOWE, OBIEKTY KULTURALNE, FIRMY POGRZEBOWE, CMEN TARZE.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdują się także inne działalności usługowe jak: zakłady pralnicze, obiekty sportowe, obiekty kulturalne, firmy pogrzebowe, cmentarze.

PPIS w Gdyni otrzymał interwencję dot. nieprzestrzegania w obiekcie sportowym (lodowisko) obostrzeń sanitarnych wprowadzonych w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości, w związku z czym zarządca obiektu został ukarany mandatem karnym.

Do PPIS w Gdyni wpłynęła również interwencja dot. nieprawidłowego odbioru zwłok przez zakład pogrzebowy ze szpitala. Właściciel zakładu zaprzeczył, aby postępowanie było nieprawidłowe. Podczas kontroli zakładu zwrócono uwagę na doprecyzowanie i przestrzeganie procedur w tym zakresie.

Urzędowa kontrola w zakładzie pralniczym wykazała niezachowanie należytej czystości przy świadczeniu usług, w związku z czym zarządca obiektu został ukarany mandatem karnym.

NADZÓR NAD POSTĘPOWANIEM ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni sprawował nadzór nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi. Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej uczestniczyli w ekshumacjach zwłok. Nadzorowali, czy firmy pogrzebowe wykonywały ekshumacje z poszanowaniem zwłok/szczątków oraz czy przestrzegały wymagania sanitarne. Przeprowadzono również kontrolę sanitarną pomieszczeń socjalnych, sanitarnych, domu przedpogrzebowego na cmentarzu komunalnym. Ponadto skontrolowano 12 samochodów służących do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Samochody były kontrolowane podczas przewozów zwłok i ekshumacji. Przeprowadzono 20 kontroli, które nie wykazały nieprawidłowości. Samochody były trwale oznakowane, posiadały odizolowaną kabinę kierowcy od części ładunkowej, zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny w czasie transportu. Podłoga w części do umieszczenia trumny była gładka, łatwo zmywalna. Stosowano prawidłowe środki dezynfekcyjne. Odpady niebezpieczne przechowywano w specjalnie do tego celu przeznaczonych zamykanych pojemnikach i przekazywano do unieszkodliwiania na podstawie umowy zawartej z wyspecjalizowaną firmą. Samochody myto na terenie zakładów pogrzebowych, do których należą lub w myjniach samochodowych. Stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń. W firmach były opracowane procedury mycia i dezynfekcji pojazdów.

W Gdyni na jednym cmentarzu komunalnym i na trzech cmentarzach parafialnych znajdują się kaplice, natomiast na jednym cmentarzu komunalnym dom przedpogrzebowy. W 3 zakładach pogrzebowych znajdują się chłodnie (w tym 1 chłodnia kontener) z 8, 6 i 4 miejscami do przechowywania zwłok.

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni wydał: 44 decyzji na ekshumacje, 1 decyzję na wywóz urny ze spopielonymi szczątkami za granicę, 13 postanowień na sprowadzenie zwłok z zagranicy i 39 postanowień na sprowadzenie urn ze spopielonymi szczątkami z zagranicy.

Tabela 5. Działalność kontrolno-represyjna

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli zaplanowanych	Liczba kontroli wykonanych	Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych
Obiekty kulturalne	9	0	0	0	0	0
Obiekty sportowe	8	1	0	1	1/100	1
Zakłady pralnicze	8	4	4	4	1/500	1
Cmentarze	9	1	0	3	0	0
Firmy Pogrzebowe	10	7	0	18	0	0
Razem	44	13	4	26	2/600	2

USTĘPY PUBLICZNE

Obiekty stacjonarne są podłączone do sieci wodno-kanalizacyjnej. Natomiast w takich miejscach jak: przy plaży Gdynia Babie Doły, Gdynia Orłowo, przy trasach spacerowych, parkingach oraz na terenach imprez masowych były ustawione kabiny typu TOI TOI. W roku 2022 został otwarty ustęp publiczny na Kamiennej Górze oraz przy ul. Prusa róg Piłsudskiego.

Nie było interwencji na te obiekty.

OPINIOWANIE IMPREZ MASOWYCH

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni na wniosek organizatorów wydał 24 opinie na przeprowadzenie imprez masowych.

INNE DZIAŁANIA

W obszarze działań Sekcji Higieny Komunalnej podejmowano również działania w związku z interwencjami, które dotyczyły m.in. braku czystości, nieprawidłowej gospodarki odpadami i ściekami, obecności gryzoni, uciążliwego zbieractwa lokatorów w budynkach mieszkalnych. Łącznie wpłynęło 28 interwencji związanych z występowaniem uciążliwości w obrębie nieruchomości. W tych przypadkach PPIS w Gdyni podejmował współpracę z zarządcami budynków, ich administratorami i przedstawicielami MOPS w Gdyni. Interwencje dotyczyły także występowania szczurów w obrębie nieruchomości, co niejednokrotnie korelowało z przeprowadzaniem prac budowlanych na terenie miasta. W związku z powyższym, PPIS w Gdyni uważa za celowe wykonanie powszechnej deratyzacji na terenie Gdyni.

Ponadto, na początku roku pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzali w obiektach użyteczności publicznej kontrole w zakresie przestrzegania obostrzeń sanitarnych w związku z utrzymującym się stanem epidemii. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 13 mandatów karnych.

Natomiast w marcu i kwietniu 2022 roku, przeprowadzano wizytacje w punktach pomocowych zorganizowanych dla obywateli Ukrainy. Miały one charakter doradczy w zakresie utrzymywania właściwego stanu sanitarno-higienicznego. W ramach nadzoru pobrano również próbki wody do badań z instalacji wewnętrznej w tych obiektach.

II.4 NADZÓR NAD OBIEKTAMI PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOŚCIĄ, MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.

Pracownicy Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia prowadzili nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z obowiązującymi przepisami i we współpracy z organizacjami unijnymi.

Podejmowali działania w ramach systemu RASFF oraz realizowali „Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2022 rok”.

W nadzorowanych zakładach, w ramach kontroli sanitarnych oceniali, czy są spełnione wymagania prawne, w szczególności w zakresie zanieczyszczeń żywności, w tym mikrobiologicznych i chemicznych; stosowania substancji dodatkowych do żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Dokonywali ocenę stanu żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz stanu żywienia pacjentów w szpitalach na podstawie jadłospisów/posiłków.

Prowadzono nadzór nad produkcją pierwotną owoców miękkich i warzyw zielonych, które potencjalnie mogą być spożywane na surowo, a także nad zakładami produkcji produktów gotowych do spożycia. Starano się realizować Plan działania na rok 2022 dotyczący produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego we współpracy z innymi Inspekcjami, zgodnie z *Porozumieniem z dnia 22.12.2020 roku pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa, oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Ochrony Środowiska* w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

Nadzorowano, czy są przestrzegane warunki określone w rozporządzeniach 1829/2003 i 1830/2003 dotyczących żywności genetycznie zmodyfikowanej, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego znakowania środków spożywczych zawierających GMO oraz dokumentacji towarzyszącej ww. środkiem spożywczym.

Prowadzono nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy żywności na etapie produkcji, importu i obrotu, w tym również suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogaconych, określonych w szczególności w przepisach ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, rozporządzenia nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 609/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci oraz żywności specjalnego przeznaczenia medycznego i środków spożywczych zastępujących całodzienną dietę, do kontroli masy ciała oraz uchylające dyrektywę Rady 92/52/EWG, dyrektywy Komisji 96/8/WE, 1999/21/WE, 2006/125/WE i 2006/141/WE, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/39/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) Nr 41/2009 i (WE) nr 953/2009.

Pracownicy Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia prowadzili nadzór nad:

- produkcją, importem oraz obrotem suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności wzbogaconej;
- sprzedażą internetową (ze zwróceniem uwagi na sposób prezentacji) ze szczególnym uwzględnieniem suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności wzbogaconej;

Na bieżąco była prowadzona baza danych obiektów branży żywnościowej będących pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz baza danych wyników badania próbek pobranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności.

Tabela 1. Liczba obiektów z podziałem na grupy w 2022 roku i 2021 roku.

Rodzaje zakładów	Liczba obiektów wg rejestru zakładów w 2022 roku	Liczba obiektów wg rejestru zakładów w 2021 roku
Zakłady produkcji żywności (bez produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich)	107	103
Zakłady produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego (podmioty działające na rynku spożywczym prowadzące produkcję pierwotną i/lub prowadzące dostawy bezpośrednie)	4	5
Zakłady obrotu żywnością	1487	1476
Środki transportu	207	199
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte, w tym punkty małej gastronomii	786	759
	267	247
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	310	275
Zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	2	1
Zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	51	44
Ogółem	2954	2663

W 2022 roku w porównaniu do 2021 roku zaobserwowano niewielki wzrost liczby zakładów:

- produkcji żywności o 4 obiekty,
- zakładów obrotu żywnością o 11 obiektów,
- środki transportu o 8 obiektów,
- żywienia zbiorowego otwartego o 27 obiektów, w tym zakłady małej gastronomii o 20 obiektów,
- żywienia zbiorowego zamkniętego o 35 obiektów,
- zakładów produkcji materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością o 1 obiekt,
- obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością o 7 obiektów.

Wzrost ilości obiektów może być spowodowany zwiększonym zainteresowaniem prowadzenia działalności polegającej na obrocie żywnością, działalności sezonowej zwłaszcza w okresie letnim na terenie powiatu Gdynia (zakłady żywienia zbiorowego otwartego, w tym mała gastronomia) oraz rozwojem firm transportowo-logistycznych (środki transportu).

Tabela 2 Urzędowe kontrole żywności.

Rodzaje kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli w 2022 roku
kompleksowe (z oceną)	191
pozostałe (np. tematyczne, sanitarne)	338
sprawdzające	108
interwencyjne (RASFF)	240
kontrole tzw. odbiorowe na wniosek	364
kontrole graniczne	48
Ogółem	1289

Pomimo trwającej pandemii, liczba podjętych czynności kontrolnych w 2022 roku była większa niż w 2021 roku. To potwierdza, że pracownicy Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia cały czas monitorowali, czy są

zachowane warunki sanitarne podczas produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Tabela 3. Działalność kontrolno-represyjna w poszczególnych rodzajach nadzorowanych obiektów

Działania	Działalność kontrolno-represyjna w obiektach					
	produkcji żywności	obrotu żywnością	żywienia zbiorowego		produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	ogółem
			otwarte	zamknięte		
Liczba obiektów nadzorowanych	111	1694	786	310	53	2954
Liczba obiektów skontrolowanych	72	419	322	104	9	926
Liczba kontroli ogółem,	105	577	401	131	9	1223
w tym: interwencyjnych	6	141	46	7	5	205
Liczba decyzji administracyjnych ogółem	13	8	5	0	0	26
w tym: unieruchomienia działalności	0	0	0	0	0	0
w tym: zakazu wprowadzania do obrotu produktu	0	0	0	0	0	0
Liczba mandatów/kwota (zł)	23/9100	77/23550	155/49970	15/5100	1/500	271/88220
Liczba wniosków do sądu	0	0	0	0	0	0
Liczba zawiadomień do prokuratury	0	0	0	0	0	0
Liczba wniosków o nałożenie kar do PPWIS	1	1	4	1	0	7

W 2022 r. w ewidencji PPIS w Gdyni znajdowało się 2954 obiekty (w tym produkcji i obrotu żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością). Zaplanowano 518 kontroli, natomiast przeprowadzono ogółem 1289 kontroli. Były to kontrole planowane - 361, oraz poza planem tj. interwencyjne, odbiorowe, sprawdzające, graniczne - 928 kontroli. Ogółem skontrolowano 934 obiekty. Wydano 26 decyzji administracyjnych. Nałożono 271 mandatów karnych na kwotę 88220 zł. Skierowano 7 wniosków o ukaranie do PPWIS.

Ocena stanu higieniczno-sanitarnego nadzorowanych w 2022 r. obiektów znajdujących się na terenie Gdyni.

Obiekty produkcji żywności – ogółem pod nadzorem znajdowało się 111 zakładów w tym:

- wytwórni lodów – 15,
- automatów do lodów – 14,
- piekarni – 19,
- ciastkarni – 26,
- browarów – 1,
- zakładów garmazeryjnych – 5,
- wytwórni wyrobów cukierniczych – 1,
- wytwórni makaronów – 1,
- wytwórni suplementów diety – 4,
- producentów pierwotnych i dostawców bezpośrednich – 4,
- producenci żywności w warunkach domowych – 10,
- pozostałych wytwórni żywności – 11.

W 2022 roku w w/w grupie obiektów zostało skontrolowanych 72 zakłady, w których przeprowadzono 105 kontroli. W zakładach, w których stwierdzono nieprawidłowości nałożono na właścicieli lub osoby odpowiedzialne mandat karny tj. w:

- wytwórni lodów – 1 mandat karny na kwotę sumę 200 zł;
- automatach do lodów – 3 mandaty karne na sumę 800 zł;
- piekarniach – 12 mandatów karnych na sumę 5000 zł;
- ciastkarniach – 5 mandatów karnych na sumę 2300 zł;
- inne wytwórnie żywności – 2 mandaty karne na kwotę 800 zł.

Ogólna liczba nałożonych mandatów - 23, na sumę 9100 zł.

Najczęściej występujące nieprawidłowości dotyczyły:

- nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego w pomieszczeniach: produkcyjnych, magazynowych, ekspedycyjnych oraz sprzętu i urządzeń;
- nieprawidłowego magazynowania i segregowania produktów;
- niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń, sprzętu, urządzeń.

W 2022 roku w tej grupie obiektów pobrano 65 próbek do badań laboratoryjnych, z których zdyskwalifikowana została 1 próbka suplementu diety – nieprawidłowe znakowanie.

Obiekty obrotu żywnością – pod nadzorem w 2022 r. było 1694 zakładów tj.:

- sklepy spożywcze – 746 w tym super, hipermarkety;
- kioski – 205 (m.in. kioski sprzedaży na targowiskach);
- apteki – 80;
- magazyny hurtowe – 82;
- obiekty ruchome i tymczasowe (przyczepy, rowery i wózki gastronomiczne) – 130;
- środki transportu – 207;
- inne obiekty obrotu (sprzedaż internetowa, sklepy na stacjach benzynowych) – 244.

W 2022 roku w w/w grupie zakładów zostało skontrolowanych 419 obiektów, w których przeprowadzono 577 kontroli, w tym 141 kontroli interwencyjnych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w trakcie kontroli, nałożono 77 mandatów karnych na sumę 23550 zł w tym w:

- sklepach – 58 mandatów karnych na sumę 18250 złotych (w tym 11 mandatów na kwotę 3000 zł w hipermarketach i supermarketach);
- kioskach – 15 mandatów na sumę 3900 zł;
- magazynach / hurtowniach – 2 mandaty karne na sumę 900 złotych;
- obiekty ruchome i tymczasowe – 1 mandat karny na sumę 200 złotych;
- inne obiekty obrotu żywnością – 1 mandat karny na kwotę 300 zł

Najczęściej występujące nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli dotyczyły:

- stanu higieniczno-sanitarnego: brudne pomieszczenia (podłogi, ściany), brudny sprzęt (regały, deski krajalnicze), niewłaściwie utrzymane urządzenia chłodnicze, podajniki na środki do mycia rąk,
- artykuły spożywcze nieopakowane niezabezpieczone od strony klienta,
- brak segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych,
- nieprawidłowe magazynowanie i przechowywanie artykułów spożywczych,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości,
- przechowywanie artykułów spożywczych niezgodnie z zaleceniami producentów,
- brak zapisów GHP/GMP lub jej niedostosowanie do zakresu prowadzonej działalności.

W 2022 roku w tej grupie obiektów pobrano 376 próbek do badań laboratoryjnych, z czego 14 zostało zdyskwalifikowanych:

- 5 próbek „Mięsa mielonego z fileta kurczaka” stwierdzono „obecność Salmonella spp. w 25 g” w 2 z 5 pobranych próbek (pobrane w supermarkecie),
- 5 próbek „Metki wołowej tatarskiej Łuków” stwierdzono obecność genu stx1, eae i stx2 w 25 g w 4 z 5 pobranych próbek oraz genu stx1 i eae w 25 g w 1 z 5 pobranych próbek przy jednoczesnym braku wyizolowania werotoksycznej Escherichia coli (pobrane w supermarkecie);
- 4 próbki – nieprawidłowe znakowanie – 2 Sklepy spożywcze, 2 apteki

Obiekty żywienia zbiorowego

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte.

W 2022 roku na terenie Gdyni znajdowało się 786 zakładów żywienia zbiorowego otwartego w tym:

- zakładów małej gastronomii – 267,
- wagonów gastronomicznych – 14,
- zakładów małej gastronomii w obiektach ruchomych i tymczasowych – 112.

Czynności kontrolne przeprowadzono w 322 obiektach. Przeprowadzono łącznie 401 kontroli, w tym 46 interwencyjnych. Kontrole interwencyjne w większości dotyczyły skarg konsumentów na złe warunki higieniczno-sanitarne i przeterminowane produkty spożywcze. Do badań laboratoryjnych pobrano 40 próbek. W 2022 roku w obiektach żywienia zbiorowego nałożono za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych 155 mandatów karnych na sumę 49970 złotych. Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości to:

- uchybienia higieniczno-sanitarne: brudne powierzchnie, sprzęt kuchenny, urządzenia chłodnicze, brak czystości bieżącej,
- niewłaściwe zabezpieczenia przed szkodnikami,
- nieprawidłowe magazynowanie żywności, brak segregacji,
- wprowadzanie do produkcji żywności niewłaściwej jakości (w tym przeterminowanej),
- niewłaściwie przechowywany sprzęt,
- nieoznakowane półprodukty i produkty gotowe,
- gotowe potrawy niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem wtórnym,
- brak zapisów wynikających z GHP/GMP oraz HACCP.

Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte

W 2022 roku na terenie Gdyni funkcjonowało 310 zakładów w tym:

- bufety przy zakładach pracy - 21,
- bloki żywienia w szpitalach - 4,
- bloki żywienia w domach opieki społecznej - 14,
- stołówki w żłobkach i domach małego dziecka - 38,
- stołówki szkolne - 47,
- stołówki w bursach i internatach - 1,
- stołówki na koloniach/ półkoloniach/ obozach/ zimowiskach - 26,
- stołówki w przedszkolach - 125,
- stołówki w domach dziecka i młodzieży - 5
- stołówki studenckie - 1,
- stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych - 2,
- zakłady usług cateringowych - 18,
- inne zakłady żywienia - 8.

W 2022 roku skontrolowano 104 obiekty, w których przeprowadzono 131 kontroli, w tym 7 interwencyjnych. Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych w poszczególnych obiektach nałożono ogółem 15 mandatów karnych na sumę 5100 złotych. Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli sanitarnych:

- brudne powierzchnie, sprzęt kuchenny, urządzenia chłodnicze,
- nieprawidłowo magazynowana żywność, brak segregacji,
- brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk,
- brak czystości bieżącej,
- brak odzieży ochronnej,
- niepełne oznakowanie produktów,
- brak zapisów wynikających z systemu GHP/GMP oraz HACCP,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- wprowadzanie do produkcji żywności niewłaściwej jakości (w tym przeterminowanej).

W tej grupie obiektów pobrano 5 próbek do badań laboratoryjnych, z czego zdyskwalifikowano 1 próbkę posiłku bezglutenowego – stwierdzono zawartość glutenu na poziomie 105,65 mg/kg, (w szpitalu).

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w jadłospisach bloków żywienia w szpitalach:

- brak w jadłospisie dostatecznej ilości mleka lub przetworów mlecznych;
- brak dostatecznej ilości warzyw lub owoców (nie występują w każdym posiłku);
- w większości jadłospisów nie uwzględniono kwasów jedno i wielonasyconych;
- mała różnorodność warzyw owoców i warzyw, zbyt mała częstotliwość podawania roślin strączkowych i potraw rybnych;
- zbyt mała różnorodność potraw węglowodanowych- zbyt częste podawanie ziemniaków;
- zbyt częste podawanie potraw smażonych;

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w jadłospisach bloków żywienia w przedszkolach:

- brak dostatecznej ilości mleka i przetworów mlecznych;
- nie w każdym posiłku występują owoce lub warzywa;
- brak porcji ryby w tygodniu.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w jadłospisach bloków żywienia w pozostałych placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego:

- brak dostatecznej ilości warzyw,
- jadłospis mało urozmaicony.

Podczas kontroli w placówkach oświatowych sprawdzano, czy są przestrzegane zapisy zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U z 2016 r. poz. 1154).

W blokach żywienia jednostek systemu oświaty przeprowadzono 29 kontroli, podczas których sprawdzano realizację przepisów w zakresie planowania żywienia (jadłospisy), nie stwierdzono naruszeń.

Prowadzono nadzór czy podmioty branży spożywczej przestrzegają przepisy dotyczące przekazywania informacji na temat żywności w zakresie żywności ogólnego spożycia, w tym w sprzedaży przez Internet.

W 2022 r. dokonano oceny znakowania 47 produktów żywnościowych, w tym 44 z nich zostało ocenionych jako zgodne, a 3 jako niezgodne. Ocenione produkty były wyprodukowane przez polskich producentów i dostępne w obrocie, w sklepach spożywczych oraz na stronach internetowych.

W środkach spożywczych, które zostały ocenione jako niezgodne w wykazie wartości odżywczej nie uwzględniono wszystkich obowiązujących elementów, nie zachowano prawidłowej kolejności składników oraz w przypadku wartości energetycznej nie podano wartości liczbowej w jednostce (KJ), co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 oraz załącznikiem XV rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. W przypadku, gdy producent prowadził działalność poza terenem Gdyni,

o nieprawidłowościach powiadamiano właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Tabela 4. Ocena nadzoru nad bezpieczeństwem suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia i żywnością wzbogacaną:

Liczba podmiotów nadzorowanych zajmujących się suplementami diety/środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia 2021 r.															
Producent (zakład produkcyjny)		Producent (sam nie produkuje zleca produkcję swoich produktów innym podmiotom)		Hurtownia		Sprzedaż detaliczna w sklepach wyspecjalizowanych (w tym równocześnie przez Internet)		Sprzedaż detaliczna wyłącznie przez Internet		Apteki		Sklepy i inne obiekty handlowe		Ogółem	
Liczba zakładów	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba kontroli
4	11	13	4	11	7	7	5	7	3	80	8	105	3	237	41

W zakładach produkcji i obrotu żywnością, w tym suplementami diety i żywności dla poszczególnych grup przeprowadzono 46 kontroli, w ramach których:

- pobrano próbki do badań laboratoryjnych,
- dokonano oceny znakowania i prezentacji środków spożywczych pod względem zgodności z przepisami prawa żywnościowego
- dokonano oceny dokumentacji dotyczącej suplementów diety.
- dokonano oceny w obszarach (w ramach kontroli tematycznych w II półroczu 2022 r.)
  - Analiza składu ilościowo-jakościowego produktów.
  - Analiza znakowania pod względem spełnienia przepisów prawa żywnościowego.
  - Przegląd stron internetowych.
- podejmowano czynności kontrolne na wniosek/w związku z pismami GIS, innych PPIS, PPWIS,
- podejmowano czynności kontrolne w związku ze składanymi do PPIS w Gdyni interwencjami.

Do badań pobrano próbki w celu przeprowadzenia oceny znakowania oraz badań analitycznych na zawartość witamin, składników mineralnych i innych składników żywieniowych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, metali, WWA, 3-MPCD, substancji dodatkowych takich jak substancje słodzące, substancje konserwujące i barwniki.

Na 19 próbek pobranych do badania w kierunku między innymi analityki, zdyskwalifikowano 3 próbki suplementów diety. Przyczyną dyskwalifikacji były niezgodności dotyczące kwalifikacji produktu (1) oraz oznakowania produktów (2).

Ponadto bezpośrednio u przedsiębiorców produkujących lub wprowadzających do obrotu suplementy diety pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni przeprowadzili ocenę znakowania i prezentacji 32 produktów. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczęto postępowania administracyjne. W przypadku suplementów diety produkowanych przez przedsiębiorców z siedzibą w innych powiatach, sprawy przekazywano do rozpatrzenia miejscowemu właściwemu Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące oznakowania produktów i jego prezentacja na stronie internetowej dotyczyły niezgodności z przepisami prawa żywnościowego głównie w zakresie Rozporządzenia Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności [...]; Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie składu oraz oznakowania suplementów diety (Dz. U. z 2018 r., poz. 1951 ze zm.); Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (WE) nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008 w sprawie dodatków do żywności (Dz. Urz. UE L 354/16 z 31.12.2008, ze zm.).a także Rozporządzenia (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności (Dz. Urz. L 404/9 z 30.12.2006 ze zm.)

- Na oznakowaniu produktów nie umieszczono obowiązkowych informacji o: porcji produktu zalecanej do spożycia w ciągu dnia; ostrzeżenia dotyczącego nieprzekraczania zalecanej porcji do spożycia w ciągu dnia; stwierdzenia że suplementy diety nie mogą być stosowane jako substytut (zamiennik) zróżnicowanej diety; stwierdzenie, że suplementy diety powinny być przechowywane w sposób niedostępny dla małych dzieci; stwierdzenia wskazującego na znaczenie zrównoważonego sposobu żywienia i zdrowego trybu życia.
- Nazwie handlowej produktu nie towarzyszyła nazwa żywności to jest: „suplement diety”.
- W wykazie składników nie podano funkcji substancji dodatkowych; w odniesieniu do umieszczonej w wykazie składników substancji dodatkowej nazewnictwo nie było zgodne z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i rady (WE) nr 1333/2008 z dnia z dnia 16 grudnia 2008 w sprawie dodatków do żywności (Dz. Urz. UE L 354/16 z 31.12.2008, ze zm.).
- Składniki nie obejmowały wszystkich składników środka spożywczego, w malejącej kolejności ich masy w momencie użycia składników przy wytwarzaniu tego środka spożywczego.
- W przypadku jednego produktu stwierdzono zastosowanie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych.

W dalszym ciągu prowadzono wzmocniony nadzór w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących składu, znakowania, prezentacji i reklamy suplementów diety, określonych w przepisach prawa żywnościowego poprzez przeprowadzanie czynności kontrolnych z zakresu oceny znakowania i prezentacji środków spożywczych oraz oceny dokumentacji dotyczącej suplementów diety. Ponadto prowadzono przegląd prezentacji, reklamy i informacji na temat żywności dla wybranych, suplementów diety umieszczonych na stronie internetowej, w szczególności przedsiębiorców znajdujących się pod nadzorem PPIS w Gdyni.

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w zakładach produkcji opakowań oraz w zakładach branży spożywczej stosujących opakowania

Tabela 5. Liczba obiektów z podziałem na grupy

Grupa obiektów		Liczba obiektów skontrolowanych
Zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		1
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością		8
w tym:	hurtownie	0
	sklepy	8

W 2022 roku zbadano 9 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością:

- 2 próbki zbadane w kierunku migracji globalnej,
- 1 próbka zbadana w kierunku migracji specyficznej formaldehydu,
- 4 próbki zbadane w kierunku migracji ołowiu i kadmu,
- 1 próbka zbadana w kierunku migracji PAAs.
- 1 próbka zbadana w kierunku organoleptyki.

Nie było zdyskwalifikowanych próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2022 r. do badań laboratoryjnych pobrano 496 próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Liczba próbek zbadanych w kierunku:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych - 260 (245 U, 15M),
- metali szkodliwych dla zdrowia – 33 (27U, 4 U+M, 2M)
- pozostałości pestycydów – 25 (15U, 10 U+M),
- mikotoksyn – 14 (10U, 4 U+M),
- zanieczyszczeń azotanami - 1 (1U),
- substancji dodatkowych dozwolonych – 23 (22U, 1 U+M),
- obecności organizmów GMO – 3 (1 U, 2 U+M),
- 3-MCPD – 2 (1U, 1M)
- akryloamid – 2 (1U, 1M)
- alkaloidy pirolizydynowe – 2 (2U)
- alkaloidy tropanowe – 2 (2U)
- bakterie komensalne – 2 (2M)
- furan – 1 (1M)
- gluten – 2 (2U)
- histamina – 18 (18U)
- izomery trans – 1 (1U)
- jod w soli – 2 (2 U)
- karbaminian etylu, metanol, cyjanowodór – 1 (1 U+M)
- kryteria czystości – 2 (2U)
- kwas erukowy – 1 (1U)
- migracja substancji z PU – 8 (5U, 1 U+M, 2M)
- napromienianie – 2 (2 U)
- oleje mineralne – 1 (1M)
- parametry jełczenia – 1 (1U).
- skażenia promieniotwórcze – 2 (2 U+M)
- substancje niedozwolone i zabronione – 5 (5U)
- wartość odżywcza – 4 (4U)
- WWA –11 (11U)
- wybrane parametry w śspż i sd – 19 (14 U, 5 U+M)
- żywność wzbogacona – 2 (2U).

Spośród wszystkich pobranych próbek zdyskwalifikowanych zostało 16 próbek żywności:

- 1 próbka suplementu diety – nieprawidłowe znakowanie;
- 5 próbek „Mięsa mielonego z fileta kurczaka” stwierdzono „obecność Salmonella spp. w 25 g” w 2 z 5 pobranych próbek (pobrane w supermarkecie);
- 5 próbek „Metki wołowej tatarskiej Łuków” stwierdzono obecność genu stx1, eae i stx2 w 25 g w 4 z 5 pobranych próbek oraz genu stx1 i eae w 25 g w 1 z 5 pobranych próbek przy jednoczesnym braku wyizolowania werotoksycznej Escherichia coli (pobrane w supermarkecie);
- 4 próbki – nieprawidłowe znakowanie – 2 sklepy spożywcze, 2 apteki;
- 1 próbka posiłku bezglutenowego – stwierdzono zawartość glutenu na poziomie 105,65 mg/kg (szpitalu).

Ponadto dokonano oceny cech organoleptycznych pobranych próbek – 69 (63U, 6 U+M, 4M), w tym próbek pobranych do badań organoleptycznych wraz z próbkami do badań mikrobiologicznych – 43 (39U,

4M) oraz wyroby do kontaktu z żywnością pobrane do badań organoleptycznych – 1 (1U). Dokonano również oceny znakowania 276 (250U, 9 U+M, 17M) próbek.

RASFF – System Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach

W roku 2022 r. ilość powiadomień RASFF wynosiła 68. Powiadomienia RASFF dotyczyły środków spożywczych oraz przedmiotów do kontaktu z żywnością. Na wszystkie powiadomienia reagowano bezzwłocznie i przesyłano odpowiedzi zwrotne na temat podjętych działań do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni w roku 2022 wystawił 3 powiadomienia RASFF dot. następujących produktów:

1. „Mięso mielone z fileta kurczaka” - w dniu 22.03.2021 r. w ramach urzędowej kontroli pobrano do badań próbkę „Mięsa mielonego z fileta kurczaka” w supermarkecie na terenie Gdyni. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono w 2 z 5 pobranych próbek „obecność Salmonella spp. w 25 g”. Poinformowano Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie celem podjęcia działań wyjaśniających u producenta.
2. „Metka wołowa tatarska Łuków” - próbki zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli przeprowadzonej w hurtowni w Gdyni. Ustalono, że produkt został dostarczony do hurtowni z magazynu znajdującego się na terenie Mszczonów. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono obecność genu stx1, eae i stx2 w 25 g w 4 z 5 pobranych próbek oraz genu stx1 i eae w 25 g w 1 z 5 pobranych próbek przy jednoczesnym braku wyizolowania werotoksycznej Escherichia coli. Poinformowano właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, który nadzoruje dostawcę metki tatarskiej oraz Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łukowie nadzorującego producenta metki.
3. „Sery typu holenderskiego” – ze względu na różne daty umieszczone w dokumentach zakupu a inne na etykietach sera zaistniało podejrzenia zafałszowania dat minimalnej trwałości na serach typu holenderskiego wyprodukowanych w Hiszpanii dla firmy w Gdyni. PPIS w Gdyni po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających nakazał firmie (w formie decyzji) poinformować wszystkich odbiorców sera o prawidłowej dacie minimalnej trwałości.

Kontrola graniczna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Tabela 6. Kontrola graniczna IMPORT

Liczba kontroli		Liczba pobranych próbek	Liczba wydanych świadectw		Liczba partii		Rodzaj		Liczba decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu	
żywność	materiały i wyroby		żywność	materiały i wyroby	żywność	materiały i wyroby	żywność	materiały i wyroby	żywność	materiały i wyroby
22	26	4	22	26	43	124	wino, kawa rozpuszczalna, przyprawy, ziarna sezamu, morwa suszona, ekstrakty roślinne, proszek z aceroli, proszek z jagód, itp	kubki termiczne, kubki ceramiczne, artykuły dla niemowląt, akcesoria kuchenne, deski do krojenia, sztucce ze stali, młynki elektryczne, osłonki SUN-COLOR itp.	0	0

W 2022 r. wykonano 48 kontroli granicznych, oceniono 43 partie żywności i 124 partie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, sporządzono 46 protokołów kontroli sanitarnej (20 dla kontroli żywności i 26 dla materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością). Wydano 48 świadectw o spełnieniu wymagań i dopuszczeniu do obrotu, nie wydano żadnego świadectwa o nie spełnieniu wymagań.

Do badań pobrano 3 próbki środków spożywczych (kurkuma suszona, imbir suszony, suszona skórka mandarynki) oraz 1 próbkę wyrobu do kontaktu z żywnością (deski do krojenia z tworzyw sztucznych). Próbki nie zostały zdyskwalifikowane.

II.5 PLACÓWKI OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZE

Główne zadania jakie zostały zaplanowane do realizacji w 2022 r. przez Sekcję Higieny Dzieci i Młodzieży:

1. Sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi:
  - w obiektach edukacji, opieki, wychowania dzieci i młodzieży, w tym w szkołach, przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego, placówkach oświatowo-wychowawczych, żłobkach, klubach dziecięcych, a także w szkołach wyższych,
  - wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
2. Sprawowanie nadzoru w zakresie higieny procesów nauczania i wychowania.
3. Dokonywanie oceny posiadania certyfikatów wyposażenia i sprzętu w szkołach i innych placówkach.
4. Ocenianie stanu przygotowania szkół do roku szkolnego.
5. Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej.

Działalność kontrolno-represyjna/

W 2022 r., pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży objęli bieżącym nadzorem sanitarnym 300 placówek, w których przeprowadzili 249 kontroli, w tym:

- 165 kontroli obiektów stałych,
- 84 kontroli obiektów sezonowych.

Placówki objęte stałym nadzorem to szkoły wszystkich typów i stopni, a także żłobki, przedszkola, placówki kształcenia ustawicznego, placówki z pobytem całodobowym, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego oraz placówki wychowania pozaszkolnego.

W ramach czynności kontrolnych placówek oświatowo-wychowawczych, Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży oceniała:

- stan sanitarno-techniczny – tj. oceniano na podstawie obowiązujących przepisów stan budynków i pomieszczeń żłobków, przedszkoli, szkół, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodki wypoczynku dzieci i młodzieży;
- dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii (czy są dostosowane do wzrostu uczniów),
- rozkład zajęć lekcyjnych, warunki zdrowotne w pracowniach komputerowych, infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego;
- warunki sanitarno-higieniczne dla dzieci 6 letnich w oddziałach zerowych w placówkach oświatowych;
- stosowanie chemikaliów w szkolnych pracowniach chemicznych oraz laboratoriach funkcjonujących w szkołach, m.in. czy są prawidłowo oznakowane, jaki jest dostęp uczniów i nauczycieli do informacji zawartych w kartach charakterystyki;
- warunki oraz sposób sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w gabinetach profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w szkołach;
- formy dożywiania dzieci w szkołach.

Tabela: Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek

Rodzaj placówki		Liczba placówek								
		nowo oddanych w nowych obiektach	nowo otwartych w obiektach istniejących	istniejących przeniesionych do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą dydaktyczną	zlikwidowanych	po remontach generalnych	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	z modernizowanymi blokami sportowymi	z nowo otwartymi blokami żywienia	z modernizowanymi blokami żywienia
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Żłobki	01	4	3	0	2	0	0	0	0	0
Przedszkola	02	5	4	0	4	0	0	0	0	0
Szk. podstawowe	03	0	0	2	1	2	1	0	0	0
Gimnazja	04	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Licea	05	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Technika	06	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szk. zawodowe	07	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespoły szkół	08	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Szk. wyższe	09	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe placówki	10	3	2	0	1	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	11	12	10	3	8	2	1	0	0	0

Rok szkolny 2022 rozpoczął się pod znakiem obostrzeń związanych z pandemią COVID-19. Mimo tego uczniowie rozpoczęli naukę w trybie stacjonarnym. Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych opracowali i wdrożyli do stosowania wytyczne dla zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, przedszkolach, w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i w innych formach wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2021/2022 pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili w 22 placówkach szkolnych kontrole sanitarne pod kątem oceny przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego i zapewnienia uczniom właściwych warunków higieniczno-sanitarnych. W 1 placówce (przedszkolu) stwierdzono nieprawidłowy stan techniczny. Obiekt ten wymaga kapitalnego remontu (zły stan techniczny stolarki okiennej, podłóg, pomieszczeń sanitarnych dla dzieci oraz tarasu), o czym PPIS w Gdyni informował w swojej ocenie w 2021 r. Urząd Miasta Gdyni poinformował PPIS w Gdyni, że w sprawie nieruchomości, na której znajduje się przedszkole toczy się postępowanie kasacyjne, nie mniej analizowane są możliwości prawne przeprowadzania remontu pomimo niezakończonego postępowania sądowego.

Nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny stwierdzono w 1 niepublicznym przedszkolu (brudne przybory do higieny jamy ustnej, brudne zabawki, zakurzone półki, brak oznakowania indywidualnego leżaków dla dzieci, brudne/zakurzone kaloryfery i obudowa wentylacji). Za stwierdzone nieprawidłowości ukarano Dyrektora placówki mandatem karnym w wysokości 300 zł.

W ramach sprawowanego nadzoru w 2022 roku oceniono dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów i przedszkolaków w 97 placówkach, w tym:

- 58 przedszkolach, w 146 oddziałach na 876 stanowiskach, nieprawidłowości stwierdzono w 2 placówkach, w 2 oddziałach na 10 stanowiskach;
- 23 samodzielnych szkołach podstawowych, w 48 oddziałach na 96 stanowiskach, nie stwierdzono nieprawidłowości;
- 6 liceach ogólnokształcących, w 18 oddziałach na 36 stanowiskach nie stwierdzono nieprawidłowości;
- 10 zespołach szkół, w 21 oddziałach na 42 stanowiskach, nie stwierdzono nieprawidłowości

Na początku nowego roku szkolnego dokonywane są pomiary wzrostu dzieci w przedszkolach i szkołach. Wzrost dziecka i numer odpowiedniego zestawu mebli jest umieszczany w dzienniku przy nazwisku ucznia. Uczniowie/przedszkolaki znają swoje numery stolików i krzesel, wiedzą gdzie powinni siedzieć. Na terenie gminy Gdynia przedszkola i szkoły sukcesywnie wymieniają stare, zużyte zestawy mebli edukacyjnych na nowe, zgodne z PN i posiadające atesty lub certyfikaty.

W 2022 roku dokonano oceny rozkładu zajęć lekcyjnych w 39 placówkach oświatowych, w tym:

- 23 szkołach podstawowych, w 306 oddziałach, nieprawidłowości stwierdzono w 5 szkołach podstawowych, w 32 oddziałach;
- 6 liceach ogólnokształcących, w 36 oddziałach, nie stwierdzono nieprawidłowości ;
- 10 zespołach szkół, w 280 oddziałach, nieprawidłowości stwierdzono w 1 zespole szkół w 41 oddziałach.

W 2022 roku na skontrolowane 23 samodzielne szkoły podstawowe w 5 placówkach zajęcia prowadzone były w systemie dwuzmianowym. Na 10 skontrolowanych zespołów szkół w 1 placówce zajęcia lekcyjne prowadzone były w systemie dwuzmianowym.

Podczas czynności kontrolnych w placówkach oświatowo-wychowawczych oceniano warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Wszystkie placówki posiadały zaplecza sportowe. Niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia wychowania fizycznego odbywają się również poza placówkami, dotyczyło to zajęć na basenie. W żadnej z skontrolowanych placówek zajęcia wychowania fizycznego nie odbywały się na holach i korytarzach szkolnych. Podczas kontroli bloków sportowych stwierdzono prawidłowy stan sanitarno-techniczny natrysków pozwalający uczniom utrzymać higienę osobistą. Natryski były czynne, używane przez uczniów sporadycznie.

Ponadto oceniano wyposażenie sal gimnastycznych i boisk w urządzenia i sprzęt sportowy.

Na ocenionych 38 szkół, 37 szkół posiadało zespół sportowy z boiskami, 1 szkoła tylko zespół sportowy bez boisk. Wszystkie skontrolowane placówki posiadały sprzęt sportowy i urządzenia z certyfikatami.

Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowo - wychowawczych

W skontrolowanych 140 placówkach oceniano warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody do mycia rąk oraz dostępności do środków higieny osobistej.

Na 140 skontrolowanych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych, 139 posiadało właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, za wyjątkiem 1 placówki. Podczas kontroli stwierdzono zaniedbania czystości i porządku, osobę odpowiedzialną za zaniedbania ukarano mandatem karnym. Wszystkie skontrolowane placówki oświatowo-wychowawcze oraz opiekuńcze posiadają bieżącą, ciepłą i zimną wodę. W związku z wybuchem wojny na Ukrainie i napływem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, również do Gdyni uchodźców z tego kraju, Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży objęła nadzorem przygotowane ośrodki pobytu. W obiektach tych przeprowadzono 9 kontroli. Podczas czynności kontrolnych udzielono koordynatorom ds. uchodźców instruktażu oraz wskazówek w szczególności zwrócono uwagę na zapewnienie :

- w ośrodkach dla uchodźców właściwego stanu sanitarno-higienicznego;
- wystarczającej ilości środków służących do utrzymani higieny;
- odpowiedniej ilości pojemników na odpady stałe.

Do PPIS w Gdyni wpłynęło ogółem 12 interwencji na placówki oświatowo-wychowawcze. Pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili kontrolę sanitarną, w każdej placówce, na którą wpłynęła interwencja. Kontrole potwierdziły zasadność interwencji w 6 placówkach.

Interwencje uzasadnione dotyczyły: nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w 1 przedszkolu publicznym i w 1 przedszkolu niepublicznym, przypadków owsicy w 2 przedszkolach publicznych, przypadku wszawicy w 1 przedszkolu niepublicznym i w 1 publicznej szkole podstawowej.

Podczas kontroli udzielono instruktażu oraz pouczono dyrektorów i personel placówek na temat zachowania i utrzymania bieżącej czystości i porządku, przestrzegania zasad higieny i bezpieczeństwa oraz zachowań prozdrowotnych. Polecono dyrektorom placówek wdrożenie odpowiednich procedur zmierzających do

skutecznego wyeliminowania występujących zagrożeń. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni został powiadomiony pisemnie o podjętych działaniach.

W 2022 roku przeprowadzono 84 kontrole stanu sanitarno-higienicznego wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej i w miejscu zamieszkania na terenie gminy Gdynia.

Wypoczynek zimowy trwał od 14.02 – 25.02.2022 roku. W czasie wypoczynku zgłoszono 51 turnusów w miejscu zamieszkania (półkolonie) i 3 turnusy w formie wyjazdowej (zimowiska). Przeprowadzono 22 kontrole wypoczynku zimowego w miejscu zamieszkania i 2 kontrole wypoczynku w formie wyjazdowej (zimowiska).

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży trwał od 27.06 – 31.08.2022 roku. W czasie wypoczynku zgłoszono 180 turnusów w miejscu zamieszkania (półkolonie) i 22 turnusy w formie wyjazdowej (kolonie). Przeprowadzono 38 kontrole wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania i 22 kontrole wypoczynku w formie wyjazdowej.

Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego w kontrolowanych obiektach.

Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży w 2022 roku na terenie Gdyni przebiegał bezpiecznie i zgodnie z ustalonym programem zgłoszonym i zatwierdzonym przez Kuratorium Oświaty. Organizatorzy wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży (którzy zostali skontrolowani), opracowali i wdrożyli do stosowania regulamin pozwalający zachować bezpieczeństwo zdrowotne uczestników wypoczynku. Z regulaminem zapoznali się uczestnicy, ich rodzice i personel wypoczynku. Ponadto uczestnicy wypoczynku letniego (formy wyjazdowe) korzystali ze strzeżonych kąpielisk morskich.. Jakość wody w kąpieliskach odpowiadała wymaganiom.

Podczas przeprowadzonych kontroli wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży z kierownikami i wychowawcami prowadzono pogadanki w zakresie:

- higieny osobistej oraz higieny otoczenia,
- profilaktyki SARS-CoV-2,
- profilaktyki zachorowań na choroby zakaźne, w tym grypę,
- profilaktyki używania substancji psychoaktywnych,
- zapobiegania zatruciom pokarmowym,
- profilaktyki meningokokowej,
- szkodliwości, jakie niesie ze sobą palenie papierosów, w tym papierosów elektronicznych.

Podczas kontroli wypoczynku sprawdzano czy wprowadzono dodatkowe zabezpieczenia w celu zmniejszenia ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2 zgodnych z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji Narodowej.

Podsumowując, stan techniczny gdyńskich placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych z roku na rok się poprawia. We wszystkich placówkach dyrektorzy zapewnili dzieciom oraz uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu i nauki. Obiekty te podłączone są do miejskiej sieci wodnokanalizacyjnej, z wyjątkiem jednego przedszkola, z którego nieczystości płynne odprowadzane są do tymczasowego zbiornika bezodpływowego o pojemności 10 m³. Tego rodzaju rozwiązanie miało być tymczasowe, a trwa od 2018 r. Jest to sprzeczne z zapisem § 34. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, z którego wynika, że tego rodzaju zbiorniki na nieczystości ciekłe mogą być tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej. Przedszkole to znajduje się na terenie, na którym istnieje sieć kanalizacyjna.

W ramach wewnętrznej kontroli dyrektorzy placówek monitorują jakość wody w instalacji wody zimnej i ciepłej. Nie stwierdzono jej pogorszenia.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży prowadziła wspólne kontrole z pracownikami Sekcji: Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia, Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, Epidemiologii, Higieny Komunalnej. Współpracowała z przedstawicielami Kuratorium Oświaty, Wydział Edukacji Urzędu Miasta Gdyni.

II.6 WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA PRACY. CHOROBY ZAWODOWE

Sekcja Higieny Pracy PSSE w Gdyni prowadzi nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy związanego z narażeniem pracowników na:

- hałas i drgania mechaniczne;
- chemiczne i pyłowe czynniki szkodliwe dla zdrowia;
- szkodliwe czynniki biologiczne, na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- działanie mikroklimatu zimnego lub gorącego;
- zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.
- prowadzenia postępowania administracyjnego w zakresie chorób zawodowych;
- nadzór nad warunkami pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych;
- nadzór nad przygotowaniem przez pracodawców przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”;
- współuczestniczenie w rozpowszechnianiu informacji nt. bezpiecznych warunków pracy, prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) w ramach kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą w Bilbao.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy skontrolowali w 2022 roku 167 zakładów, zatrudniających 14148 pracowników. Nadzorem zostało objętych 36 % zewidencjonowanych zakładów.

Tabela nr 1

Liczba obiektów w ewidencji z podziałem na ilość zatrudnionych pracowników					
Rok	do 9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 i więcej pracowników	Razem
2022	233	168	97	22	519

Zakres przeprowadzonych kontroli obejmował m.in.:

- nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami – 31 kontroli w 31 zakładach,
- nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 – 6 kontroli,
- nadzór nad produktami biobójczymi – 11 kontroli w 11 zakładach wprowadzających do obrotu produkty biobójcze,
- nadzór w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 9 kontroli w 9 zakładach,
- nadzór nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 33 kontroli w 33 zakładach,
- nadzór nad detergentami – 4 kontrole w 4 zakładach.

W okresie letnim wzmożono czynności kontrolne w zakresie bieżącego nadzoru nad produktami biobójczymi, w tym podmiotów prowadzących sprzedaż internetową. Podjęte działania miały na celu wyeliminowanie ze sprzedaży produktów niespełniających wymagań dotyczących posiadania aktualnego pozwolenia na sprzedaż i obrót lub niewłaściwego składu oraz oznakowania.

W 4 zakładach na stanowiskach pracy stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń, narażonych było 218 osób.

Przekroczenia NDS czynników chemicznych oraz NDN hałasu dotyczyły zakładów pracy o następującej klasyfikacji:

- PKD 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – 1 zakład,
- PKD 33 Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń – 1 zakład,
- PKD 35 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną – 1 zakład,
- PKD 49 Transport lądowy oraz transport rurociągowy – 1 zakład

Prowadzono postępowania administracyjno-egzekucyjne w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami. Wydano 7 decyzji administracyjnych:

- jedną decyzję w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- sześć decyzji nakazujących wykonanie badań i pomiarów środowiska pracy,

Ponadto wydano 6 decyzji płatniczych za czynności kontrolne na kwotę 736 zł i nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 500 złotych.

W 2022 roku skontrolowano w zakresie „Nadzoru sanitarnego warunków zdrowotnych środowiska pracy”:

- Komendę Miejską Policji w Gdyni oraz jednostki jej podległe (7 kontroli),
- Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Gdyni oraz Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze (4 kontrole).

W wyniku kontroli jednostek organizacyjnych Policji wydano zalecenia dotyczące poprawy stanu technicznego oraz higieniczno-sanitarnego pomieszczeń i urządzeń. Komendant Miejskiej Policji w Gdyni poinformował Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni o rozpoczęciu działań zmierzających do wykonania zaleceń. Kontrole Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych PSP na terenie Gdyni nie wykazały nieprawidłowości w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz stanu sanitarnego obiektów.

Choroby zawodowe

Zgodnie z art. 235¹ Kodeksu Pracy, za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych „narażeniem zawodowym”.

W 2022 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni wpłynęło 10 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej, w tym:

- 2 zgłoszeń dotyczyło jednostki chorobowej z pozycji 26 wykazu tj. choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: COVID-19. Podejrzenia choroby zawodowej COVID-19 dotyczyły wyłącznie personelu medycznego,
- 2 zgłoszenia dotyczyły jednostki chorobowej z pozycji 20 wykazu chorób zawodowych tj.: przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy,
- 1 zgłoszenia dotyczyły jednostki chorobowej z pozycji 19 wykazu chorób zawodowych tj.: przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy,
- 3 zgłoszenia dotyczyły jednostki chorobowej z pozycji 15.3 wykazu chorób zawodowych tj.: przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią,
- 1 zgłoszenie dotyczyło jednostki chorobowej z pozycji 22.5 wykazu chorób zawodowych tj.: choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi: zaćma wywołana działaniem promieniowania podczerwonego lub długofalowego nadfioletowego,
- 1 zgłoszenie dotyczyło jednostki chorobowej z pozycji 4.2 wykazu chorób zawodowych tj.: choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu: rozległe blaszki opłucnej lub osierdzia.

W toku prowadzenia postępowania w sprawie podejrzenia choroby zawodowej sporządzono 20 kart oceny narażenia zawodowego. Wydano 8 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej.

Tabela Choroby zawodowe

Nazwa choroby zawodowej	Ilość przypadków	Czynnik, który wywołał chorobę zawodową	Stanowiska pracy
Astma oskrzelowa	1	Czynniki alergizujące - pleśnie	Nauczyciel
Alergiczny nieżyt nosa	1	Czynniki alergizujące - pleśnie	Nauczyciel
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	1	Nadmierny wysiłek głosowy	Nauczyciel
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: gruźlica	1	Czynnik biologiczny prątek gruźlicy	Technik sekcyjny
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: COVID-19	4	Czynnik biologiczny wirus SARS-CoV-2	Pielęgniarka, Ratownik medyczny

Wydano 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, z uwagi na nierozpoznanie schorzenia z wykazu chorób zawodowych, które było powodem zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej oraz brak udokumentowanego narażenia zawodowego na czynnik wywołujący schorzenie ujęte w wykazie chorób zawodowych.

W porównaniu z 2021 rokiem w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących chorób zawodowych zaobserwowano spadek liczby zgłaszanych podejrzeń chorób zawodowych.

W latach 2020-2021 najczęściej zgłaszanymi schorzeniami o etiologii zawodowej były:

- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, które odnotowano wśród grup zawodowych tj.: nauczyciele,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy oraz przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego spowodowane sposobem wykonywania pracy, które odnotowano wśród grup zawodowych tj.: szwaczki, krawcowe oraz pracownicy produkcyjni,
- choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: COVID-19 , które odnotowano wśród grup zawodowych tj.: pielęgniarki, ratownicy medyczni.

Ilość wydawanych decyzji pozytywnych, jak i negatywnych w danym roku jest w dużej mierze zależna od zakończenia postępowania diagnostycznego, gdyż dopiero po uzyskaniu orzeczenia lekarskiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny może wydać decyzję kończącą postępowanie w zakresie chorób zawodowych.

Ocena nadzoru nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych

Sekcja Higieny Pracy PSSE w Gdyni od 2021 roku prowadzi nadzór nad przestrzeganiem przepisów Ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2227 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych w zakresie przestrzegania obowiązku prawidłowego oznakowania.

W 2022 roku przeprowadzono 23 kontrole sanitarne planowe i nieplanowe w 21 zakładach, w tym:

- 5 kontroli u producentów produktów kosmetycznych,
- 1 kontrola u konfekcjonującego produkty kosmetyczne,
- 17 kontroli w obiektach obrotu produktami kosmetycznymi.

W trakcie kontroli oceniano zgodność oznakowania opakowania jednostkowego produktu kosmetycznego z wymaganiami obowiązującymi w przepisach prawnych.

Podczas kontroli sanitarnej w zakresie przestrzegania przepisów rozporządzenia UE nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dot. produktów kosmetycznych stwierdzono obecność pirytionianu cynku w składzie szamponu przeciwłupieżowego pn. Beardburys Vital. Zostało wszczęte postępowanie administracyjne

i wydana decyzja nakazująca zaprzestanie udostępniania zakwestionowanego produktu. Podmiot wykonał nakazy decyzji.

Pobrano 4 próby(zgodnie z planem na 2022 rok) produktów kosmetycznych w kierunku:

- zawartości fluoru całkowitego dla kategorii produktu: środki do pielęgnacji zębów i jamy ustnej,
- obecności substancji konserwujących dla kategorii produktu: dla dzieci i niemowląt, do higieny intymnej,
- do pielęgnacji twarzy i ciała.

Badania próbek produktów kosmetycznych nie wykazały nieprawidłowości.

W 2022 roku w związku z powiadomieniami z systemu RAPEX przeprowadzono 7 kontroli:

- 6 dotyczyło perfum marki Al Haramain, kontrole objęły: drogerie, perfumerie, halę targową, sklep indyjski; nie stwierdzono kwestionowanych produktów w obrocie. Ponadto sprawdzono strony internetowe wyszukując nazwę lub kod kreskowy kwestionowanych perfum. Nie stwierdzono perfum marki Al Haramain w sprzedaży wysyłkowej na nadzorowanym terenie;
- 1 dotyczyła produktu: lakier do paznokci pn. MGA LOL SURPRISE!; ustalono, że kwestionowany produkt nie znajdował się w ofercie sprzedażowej sklepu w Gdyni.

II.6.1 ŚRODKI ZASTĘPCZE I NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi prowadzony jest od 2010 roku.

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni powołał Zespół, który wykonuje zadania w zakresie:

- nadzoru przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- wprowadzania danych do elektronicznego Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD) dotyczących prowadzonych postępowań administracyjnych oraz zatruc, podejrzeń zatruc lub zgonów środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi,
- raportowania zatruc, podejrzeń zatruc lub zgonów środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi,
- współpracy z podmiotami leczniczymi, Policją i innymi organami państwowymi,
- uczestnictwa w szkoleniach o tematyce związanej ze środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi,
- podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania używaniu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W 2022 podobnie jak w 2021 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi nie prowadził postępowań administracyjnych w sprawie podejrzenia wprowadzania do obrotu/ wytwarzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych. Organy ścigania i inne podmioty nie przekazały do tutejszego organu informacji bądź materiałów/ spraw dotyczących środków zastępczych.

Przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania bądź wprowadzania do obrotu na terytorium RP środków zastępczych w rozumieniu Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Kontrolami objęto m. in. sklepy stacjonarne, których asortyment opiera się na produktach konopnych. W sklepach oraz w ramach przeglądu stron internetowych PPIS w Gdyni nie stwierdził wprowadzania do obrotu produktów, co do których zachodziłoby podejrzenie, że są środkami zastępczymi.

Ponadto na wniosek Prezesa Biura do spraw Substancji Chemicznych w 2022 roku przeprowadzono czynności kontrolne w zakresie nadzoru nad nowymi substancjami psychoaktywnymi na podstawie art. 40d. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172) w zakładzie pracy na

terenie Gdyni. Sprawdzone zgodność stanu faktycznego miejsca prowadzenia operacji z wnioskiem o udzielenie zezwolenia. Podmiot uzyskał stosowne zezwolenie.

Placówki Służby Zdrowia w Gdyni w 2022 roku zgłosiły 2 przypadki podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, w 2021 roku nie zgłoszono żadnego przypadku zatrucia.

W związku z kryminalizacją zachowań dotyczących nowych substancji psychoaktywnych, które widnieją w załącznikach do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 roku w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1665) postępowania w tym zakresie prowadzone są przez organy ścigania.

Cztery lata po wejściu w życie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1490) liczba prowadzonych przez tutejszy organ postępowań administracyjnych w zakresie środków zastępczych, a co za tym idzie zabezpieczonych produktów spadła do zera.

W 2022 roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w ramach profilaktyki dotyczącej używania środków zastępczych i innych środków psychoaktywnych prowadziła dystrybucję materiałów edukacyjnych w placówkach szkolno-wychowawczych.

Ponadto:

- przekazano podmiotom zajmującym się tematyką środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych raport Głównego Inspektora Sanitarnego za 2021 rok dotyczący zatruc środkami zastępczym lub nową substancją psychoaktywną w Polsce,
- zamieszczano informacje o dopalaczach na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni.

Podstawowym źródłem prawa w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy jest dział dziesiąty Kodeksu Pracy pt. „Bezpieczeństwo i higiena pracy”, który nakłada na pracodawcę obowiązek ochrony zdrowia i życia pracowników poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Celem działań Sekcji Higieny Pracy jest sprawowanie bieżącego nadzoru nad zapobieganiem powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z wykonywaną pracą oraz kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące warunków środowiska pracy.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego w zakładach produkcyjnych obserwuje się wzrost świadomości pracodawców, którzy realizując obowiązki wynikające z przepisów Kodeksu Pracy wykorzystują osiągnięcia nauki i techniki.

W celu zapewnienia odpowiednich warunków pracy podejmują działania profilaktyczne:

- wykonują badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w miejscu pracy,
- oceniają i dokumentują ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą,
- dbają o ład i porządek w miejscu pracy oraz należyty stan maszyn, urządzeń, narzędzi i sprzętu,
- stosują niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko wystąpienia wypadków przy pracy lub chorób zawodowych.

W latach 2021-2022 w związku ze stanem epidemii w kraju w trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych w zakładach pracy zwracano uwagę jakie działania wdrożyli pracodawcy dla ograniczenia ryzyka związanego z narażeniem na czynnik biologiczny m. in. na wirusa SARS-CoV-2. Sprawdzano jak są one przestrzegane, a w szczególności zasady higieny w miejscu pracy oraz czy zapewniono pracownikom dostęp do środków ochrony indywidualnej i zbiorowej.

II.7 ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowała ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych na terenie powiatu Gdynia.

Działalność polegała na kontroli przestrzegania obowiązujących norm i przepisów pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, projektowania inwestycji, ich realizacji oraz przekazywania do użytkowania obiektów budowlanych nowych jak i zmieniających sposób użytkowania.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny realizowany był na poszczególnych etapach realizacji inwestycji w obiektach istniejących oraz projektowanych, w szczególności obiektach i urządzeniach objętych nadzorem bieżącym przez Państwowego Inspektora Sanitarnego w Gdyni poprzez wydawanie opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu.

W zakresie postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydano:

- 4 uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 1 opinię do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i 6 stanowisk wydanych poprzez milczącą zgodę, po przeanalizowaniu przedłożonych dokumentów wraz z ewentualnymi uzupełnieniami i wyjaśnieniami;

W sprawach dotyczących oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko wydano:

- 4 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i 25 stanowisk wydanych poprzez milczącą zgodę, po przeanalizowaniu przedłożonych dokumentów wraz z ewentualnymi uzupełnieniami i wyjaśnieniami;
- 2 opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto wydano:

- 1 decyzję lokalizacyjną terenowej wyrzutni powietrza wentylacyjnego;
- 2 decyzje zatwierdzające w laboratoriach udokumentowany system jakości badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz udokumentowany system jakości badań wody z kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii;
- 3 zaświadczenia o spełnieniu wymagań sanitarnych dla działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią itd.

Pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uzgodnili 15 dokumentacji projektowych (w zakresie architektury, technologii, instalacji wentylacji) pod względem wymogów higienicznych i zdrowotnych oraz uczestniczyli w 156 kontrolach sanitarnych i wizjach obiektów w budowie, w obiektach zgłoszonych do odbioru lub do użytkowania (w tym 85 czynności dot. obiektów w trakcie budowy, pozostałe to kontrole wspólne z innymi sekcjami, które były wiodące w postępowaniu – np. z Sekcją Bezpieczeństwa Żywności i Żywności przed wydaniem decyzji zatwierdzającej zakład żywnościowy, kontrole interwencyjne).

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych wydano:

- 35 opinii o uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych (21 w formie opinii, 12 w formie postanowienia, w 2 przypadkach w formie pisma);
- w przypadku 81 obiektów zgłoszonych do użytkowania zajęto stanowisko poprzez milczącą zgodę, po przeanalizowaniu przedłożonych dokumentów wraz z ewentualnymi uzupełnieniami i wyjaśnieniami (dot. budynków mieszkalnych wielorodzinnych z/lub bez lokali użytkowych, w stanie deweloperskim, budynków mieszkalnych jednorodzinnych, infrastruktury drogowej i innych),
- 35 opinii (2 w formie decyzji, 24 w formie postanowienia i 9 w formie opinii) o uczestniczeniu w odbiorze innych obiektów.

Prowadzono konsultacje z inwestorami i projektantami w zakresie prawidłowych rozwiązań projektowych. Udzielano także informacji/konsultacji petentom, którzy zgłaszali się do pracowników sekcji w siedzibie stacji.

Omawiano projekty, wskazywano podstawy prawne itp.

Oprócz konsultacji na miejscu, udzielono 54 odpowiedzi na zapytania petentów drogą elektroniczną.

Na początku roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zaangażowani byli w pracę związaną z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19 (praca w systemie SEPIS).

Brak zapisów w obowiązujących przepisach dotyczących konieczności uzyskania pozytywnych opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na uruchomienie obiektów/lokali przeznaczonych na: działalność leczniczą (w tym indywidualną praktykę lekarską), usługowych (związanych z usługami fryzjerskimi, kosmetycznymi, odnową biologiczną) skutkuje tym, że nie zawsze pomieszczenia przeznaczone do prowadzenia tych działalności są przygotowane prawidłowo. O tym fakcie podmiot prowadzący działalność dowiaduje się dopiero podczas czynności kontrolnych i niejednokrotnie zachodzi konieczność wszczęcia postępowania administracyjnego. Ponadto utrudnione jest uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów, dla których brak jest przepisów wykonawczych np. zakłady odnowy biologicznej, kosmetyczne i fryzjerskie.

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego współpracowała z Urzędem Miasta Gdyni z Wydziałem Budynków, Wydziałem Edukacji, Wydziałem Architektoniczno-Budowlanym, Wydziałem Środowiska oraz Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego dla miasta na prawach powiatu w Gdyni.

Sprawy dyskusyjne wynikające z zapisów ustaw oraz rozporządzeń omawiano z pracownikami wyżej wskazanych jednostek. Dotyczyły one problemów związanych z remontami istniejących placówek oświatowych, ustaleniami w zakresie zmian sposobu użytkowania lokali i zagadnień dotyczących postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Problemy starano się rozwiązywać na bieżąco.

II.8 ODDZIAŁ LABORATORYJNY

W strukturze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni wyodrębniony jest Oddział Laboratoryjny. Działa on w ramach Zintegrowanego Systemu Badań i Pomiarów, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 marca 2010 r. w sprawie wykazu stacji sanitarno-epidemiologicznych wykonujących badania laboratoryjne i pomiary ze wskazaniem obszaru (Dz.U. z 2010 r. Nr 55, poz. 336).

W ramach Zintegrowanego Systemu Badań, laboratorium wykonuje badania na potrzeby sprawowanego nadzoru sanitarnego przez Graniczną oraz Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne, a także na zlecenie klientów, w zakresie:

- badania wody – na terenie miasta Gdyni i Sopotu, powiatu Puck oraz z terenu działań Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni,
- badania laboratoryjne i pomiary biologicznych czynników chorobotwórczych – na terenie miasta Gdyni i Sopotu oraz powiatu Puck.

Głównym celem Laboratorium jest realizacja badań/pomiarów wynikających z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz zapewnienie ich miarodajności. Laboratorium wykonuje badania w sposób zapewniający otrzymanie rzetelnych i wiarygodnych wyników, które spełniają oczekiwania i wymagania Klienta, a także wpływają na rozwój i doskonalenie systemu zarządzania. W skład Oddziału Laboratoryjnego wchodzi:

1. Sekcja Diagnostyki Mikrobiologicznej
2. Sekcja Badań Wody
  - Laboratorium Mikrobiologii Wody
  - Laboratorium Fizyko-Chemiczne Wody

Laboratorium wykonuje dodatkowo odpłatnie usługi w zakresie badań, pomiarów i innych czynności nie wynikających z ustawowego nadzoru, na zasadzie zawartych umów cywilnoprawnych zlecających wykonanie tych usług.

Zakres i organizacja Systemu Zarządzania Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Gdyni

Oddział Laboratoryjny PSSE w Gdyni posiada wdrożony system zarządzania oparty o normę PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” corocznie oceniany w czasie auditów przeprowadzanych przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium otrzymało Certyfikat Akredytacji Laboratorium Nr AB 513, wydany 09.08.2004 r. przez Polskie Centrum Akredytacji w Warszawie.

Od stycznia 2022 pracownicy Oddziału laboratoryjnego wrócili do swoich podstawowych obowiązków ,czyli działalności badawczej. Pragnąc utrzymać wysoki poziom świadczonych usług oraz kompetencje,

27.10.2022 odbyła się w Oddziale Laboratoryjnym ocena PCA. Podczas auditu laboratorium potwierdziło swoje kompetencje techniczne, przedłużono akredytację do sierpnia 2024 roku.

Aktualne zakresy akredytacji znajdują się na stronie internetowej Polskiego Centrum Akredytacji www.pca.gov.pl oraz na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni www.psse.gdynia.pl.

Laboratorium potwierdza ważność wyników badań poprzez wewnętrzną i zewnętrzną kontrolę jakości. Poddaje się systematycznej zewnętrznej kontroli jakości poprzez udział w badaniach biegłości (PT) oraz w porównaniach międzylaboratoryjnych (ILC) dla każdej z wykonywanych metod. Badania biegłości są organizowane przez krajowe jak i zagraniczne laboratoria referencyjne, posiadające akredytację zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17043:2011 w zakresie badań biegłości, co zapewnia pełną poufność, niezależność oraz bezstronność przy ocenie kompetencji Laboratorium.

W roku 2022 Oddział Laboratoryjny potwierdził swoje kompetencje poprzez udział w 10 badaniach PT/ILC uzyskując zadawalające wyniki z badań. Laboratorium oceniane jest dodatkowo raz w roku w zakresie prawidłowej realizacji metod badawczych oraz spełnienia wymagań normy **PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02** przez auditorów technicznych zatrudnionych w PSSE w Gdyni (nie związanych z auditowanym obszarem) jak i auditorów stacji sanitarnych województwa pomorskiego posiadających kompetencje oraz wiedzę w zakresie wykonywania badań.

Raporty z auditów wewnętrznych są szczegółowo analizowane i omawiane przez Kierownictwo na Przeglądach Zarządzania. Wnioski i uwagi z Przeglądu Zarządzania służą do dalszego doskonalenia działalności Oddziału Laboratoryjnego.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni stosuje przede wszystkim metody badawcze opublikowane w normach krajowych, międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych PZH oraz w procedurach badawczych opracowywanych przez laboratorium. Posiada specjalistyczne wyposażenie pomiarowe, które podlega legalizacji, konserwacji oraz systematycznemu wzorcowaniu i sprawdzaniu. Sprzęt wzorcowany jest w instytucjach zewnętrznych posiadających akredytację np. w Głównym Urzędzie Miar, laboratoriach Urzędów Miar lub innych laboratoriach wzorcujących

Badania wykonuje doświadczony i kompetentny personel, posiadający odpowiednie kwalifikacje oraz uprawnienia. Kierownictwo laboratorium na bieżąco monitoruje potrzeby szkoleniowe swoich pracowników, dążąc stale do ich doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Realizuje te zadania poprzez udział pracowników w szkoleniach wewnętrznych oraz zewnętrznych, a także kierując personel na studia podyplomowe, specjalizacje itp. W 2022 roku odbyło się w Oddziale Laboratoryjnym 57 szkoleń wewnętrznych, 10 szkoleń zewnętrznych. Oddział Laboratoryjny systematycznie poszerza swój zakres akredytacji, dostosowując go do zmieniających się potrzeb Klienta oraz przepisów prawa. Laboratorium na bieżąco monitoruje zmiany dotyczące zakresu badań, w tym aktualizację norm, przepisów prawnych, rozporządzeń, aby poprzez ciągłe doskonalenie swoich umiejętności, sposobu postępowania oraz wprowadzania nowego wyposażenia spełnić oczekiwania i wymagania Klienta, a także doskonaląc system zarządzania w całym Oddziale Laboratoryjnym.

W 2022 roku Sekcja Badań Wody otrzymała nowy Spektrofotometr DR3900 VIS z technologią RFID firmy Hach. Urządzenie służy do oznaczania Siarczanów i Manganu w wodzie do spożycia oraz chloru wolnego w wodach basenowych.

W roku 2022 dla Sekcji Diagnostyki Mikrobiologicznej zakupiono nowy Autoklaw polskiej firmy SMS wraz z systemem uzdatniania wody oraz filtrem powietrza wylotowego. Urządzenie służy do sterylizacji brudnego sprzętu laboratoryjnego użytego w trakcie badań. Autoklaw wyposażony jest dodatkowo w dźwign ułatwiający

załadunek i rozładunek. Zakup zastąpił wyeksploatowany sprzęt, umożliwiając zaoszczędzenie zużywanej wody oraz energii.

Modernizacja sprzętu oraz doposażanie laboratorium ma na celu zwiększenie zaufania do danych analitycznych i umożliwienie zwiększenia wydajności działań w laboratorium.

- **Sekcja Diagnostyki Mikrobiologicznej wykonuje badania:**

- Diagnostyka bakteriologiczna i wirusologiczna zakażeń przewodu pokarmowego (w kierunku: *Salmonella*, *Shigella*, *Yersinia*, rotawirusów, adenowirusów) oraz diagnostyka innych materiałów klinicznych
- Wykonywanie badań do celów sanitarno-epidemiologicznych
- Wykonywanie badań posiewów moczu i wymazów
- Określanie wrażliwości szczepów na antybiotyki i chemioterapeutyki
- Badania mikrobiologiczne testów biologicznych stosowanych do kontroli aparatury sterylizacyjnej

- **Sekcja Badań Wody wykonuje badania:**

- Wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych wody w ramach monitoringu wody do spożycia, wody na pływalniach
- Wykonywanie badań mikrobiologicznych wód z kąpielisk morskich i śródlądowych, wody na pływalniach i wody środowiskowej

• **Sekcja Diagnostyki Mikrobiologicznej wykonuje oznaczenia:**

- Badanie kału na nosicielstwo (*Salmonella spp.*, *Shigella spp.*)
- Badanie kału na obecność chorobotwórczych pałeczek jelitowych (*Salmonella spp.*, *Shigella spp.*, *Klebsiella spp.*, *Yersinia spp.*, *Aeromonas spp.*, *Pseudomonas spp.*)
- Badanie kału w kierunku Rotawirusów i Adenowirusów
- Badanie materiałów biologicznych (flora tlenowa):
  - a) wymaz z gardła, z nosa,
  - b) wymaz z worka spojówkowego oka,
  - c) płwocina,
  - d) wymaz z ucha,
  - e) wymaz z pochwy,
  - f) sperma,
  - g) wymaz z rany, ropa.
- Badanie w kierunku drożdżaków- *Candida albicans*
- Antybiogram
- Kontrola urządzeń sterylizacyjnych:
  - a) Sporal A (2 krążki)
  - b) Sporal S
  - c) Wskaźniki ampułkowe

• **Sekcja Badań Wody**

➤ **Laboratorium Mikrobiologii Wody wykonuje oznaczenia:**

1. Woda przeznaczona do spożycia;

- ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 36°C
- ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22°C
- liczba enterokoków
- liczba *Pseudomonas aeruginosa*
- liczba bakterii grupy coli
- liczba *Escherichia coli*
- liczba *Clostridium perfringens*
- liczba przetrwalników redukujących siarczyny (*Clostridia*)

2. Woda w kąpieliskach i woda na pływalniach

- liczba *Escherichia coli* (metodą NPL oraz filtracji membranowej)
- liczba *Pseudomonas aeruginosa*
- liczba gronkowców koagulazododatnich
- ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 36°C
- obecność *Salmonella spp.*
- liczba *Clostridium perfringens*
- liczba enterokoków
- liczba bakterii z rodzaju *Legionella*

3. Woda środowiskowa

- liczba bakterii z rodzaju *Legionella*

- **Laboratorium Fizyko-Chemiczne Wody wykonuje oznaczenia w wodzie:**
- mętność
  - barwa
  - pH
  - przewodność właściwa
  - potencjał redoks
  - smak
  - zapach
  - jon amonu
  - azotyny
  - azotany
  - żelazo
  - mangan
  - twardość
  - wapń
  - magnez
  - zasadowość
  - indeks nadmanganianowy
  - chlorki
  - fluorki
  - siarczany
  - sucha pozostałość
  - chlor wolny
  - chlor całkowity
  - chlor związany

Dane statystyczne dotyczące działalności Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Gdyni za rok 2022:

	Ilość przyjętych próbek w 2022 roku	Ilość wykonanych badań w 2022 roku	Ilość wykonanych oznaczeń w 2022 roku
Oddział Laboratoryjny	36120	68922	137485
Sekcja Diagnostyki Mikrobiologicznej	34361	66100	130396
Sekcja Badań Wody	1759	2822	7089